

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Økonomi- og planutvalget	101/18	27.11.2018
Kommunestyret	97/18	13.12.2018

Årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2020-2022 for Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Kommunestyret slutter seg til rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2019 og økonomiplan 2020-2022.

Budsjettskjema 1A, 1B, 2A og 2b vedtas for budsjettåret 2019 og økonomiplanperioden 2020 -2022, som vist nedenfor:

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Skatt på inntekt og formue	-181 723	-183 639	-186 854	-186 854	-186 854	-186 854	-747 416
Eiendomsskatt verk og bruk	-69 623	-68 078	-63 878	-59 678	-55 478	-51 278	-230 313
Kompensasjon; reduksjon verk og bruk			-4 200	-8 400	-12 600	-16 800	-42 000
Eiendomsskatt bolig	-5 423	-5 494	-5 494	-5 494	-5 494	-5 494	-21 976
Eiendomsskatt næring	-2 964	-2 963	-2 963	-2 963	-2 963	-2 963	-11 852
Konsesjonsavgift	-3 231	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230	-12 920
Rammetilskudd	-214 729	-213 411	-224 963	-224 963	-224 963	-224 963	-899 852
Andre statlige overføringer	-2 156	-2 542	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900	-7 600
Naturressurskatt	-13 383	-13 378	-13 378	-13 378	-13 378	-13 378	-53 512
Overføring fra andre (private)	0	-170	0	0	0	0	0
Sum frie inntekter	-512 363	-492 905	-506 860	-506 860	-506 860	-506 860	-2 027 441
Avsetninger til bundne fond	3	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter driftskonti i bank	-2 779	-2 000	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-11 200
Renteinntekter fondskonti bank	61	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrente	0	-280	-280	-280	-280	-280	-1 120
Aksjeutbytte	-4 306	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-17 200
Innfordringsomkostninger	107	0	0	0	0	0	0
Renteinnt. utlån videreform. serielån	-1 100	-900	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	-4 400
Renteinntekter andre utlån	-1 440	-1 440	-1 140	-1 140	-1 140	-1 140	-4 560
Renteutgifter lån	9 536	9 416	10 320	15 000	18 000	18 000	61 320
Avdrag	18 190	21 237	23 000	25 000	29 000	29 000	106 000
Motpost kalkulatoriske renter selvkost	-1 294	-982	-900	-900	-900	-900	-3 600
Sum netto finansinntekter og utgifter	43 610	32 485	22 800	29 480	36 480	36 480	125 240
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-31 592	-36 839	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	34 092	36 665	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-11 487	-16 792	-23 321	-21 992	-29 876	-31 747	-106 936
Avsetninger til bundne fond	0	3 404	0	0	0	0	0
Premieavvik på pensjon	-1 321	0	0	0	0	0	0
Arb.giverandel AFP - KLP	253	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	-113	0	0	0	0	0	0
Sum netto avsetninger	43 610	-13 562	-23 321	-21 992	-29 876	-31 747	-106 936
Til fordeling drift	-425 143	-473 982	-507 381	-499 372	-500 256	-502 127	-2 009 136
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	453 074	487 717	507 381	499 372	500 256	502 127	2 009 136
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	36 839	13 735	0	0	0	0	0

Noter:

1. Grunnlaget for skatteanslaget er gjennomsnittet av kommunens kjente skattenivå de tre siste årene (2016 – 2018). Som anslag for folketallet pr 01.01.2019 er det tatt utgangspunkt i folketallet pr 01.01.2018 og justert dette opp med SSB MMMM alternativ sitt anslag for befolkningsveksten i 2018.
2. Inntekt fra konsesjonskraftavgift er budsjettet med kr 3,2 mill.
3. Inntekt fra naturressursskatt er budsjettet med kr 13,4 mill, (inkludert i linjen for øvrige generelle statstilskudd).
4. Det er budsjettet med rente- og avdragskompensasjon (statstilskudd) med kr 1,9 mill, beløpet er avhengig av mellom annet rentenivået.
5. Det er budsjettet med refusjon (inntekt) som gjelder ressurskrevende brukere på 12,4 mill.
6. Det er budsjettet med at næringsfondet blir tilført den årlige inntekten fra konsesjonskraftavgift med kr 3,2 mill.
7. Det er budsjettet med bruk av næringsfond med kr 4,6 mill.
8. Det er budsjettet med 2,8 mill i renteinntekter – bankinnskudd.
9. Forventet utbytte fra Sunndal Energi KF er budsjettet med kr 4,3 mill.
10. Lånegjeld

Dersom kommunen foretar investeringene som ligger i investeringsbudsjettet, vil omstillingsbehovet øke på grunn av økte driftsutgifter, renteutgifter og avdragsutgifter.

Budsjettskjema 1B tjenestoområdene hele 1000	Tall i	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Utgangspkt Budsjett 2019	Sum tiltak 2019	Budsjett 2019	Økonomiplan		
							Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Rådmannen		11 886	21 205	22 389	-2 400	19 989	19 989	19 989	19 989
Økonomiavdelingen		6 494	7 120	6 456	48	6 504	7 276	6 760	7 031
Personalavdelingen		6 124	6 859	6 834	1 420	8 254	8 254	8 254	8 254
Politisk virksomhet			3 933	4 852	1 000	5 852	5 452	5 852	5 452
Service- og informasjonsavdelingen		15 233	13 876	15 442	5 000	20 442	20 442	20 442	20 442
Innvandrertjenesten		-20 790	0	-	-350	-350	-350	-350	-350
Konsesjonskraftinntekter		-6 000	-6 000	-6 000	-	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Grunnskoletjenesten		92 921	94 117	96 149	-2 132	94 017	92 517	92 517	92 517
Barnehagetjenesten		49 160	49 990	47 431	4 221	51 652	50 652	50 652	50 652
Helse- og barnevernstjenesten		27 302	26 387	24 326	5 115	29 441	30 441	31 441	33 441
NAV		14 180	14 915	14 134	-1 539	12 595	14 034	14 034	14 034
Pleie- og omsorgstjenesten		184 784	180 388	180 013	8 790	188 803	184 603	184 603	184 603
Plan, miljø- og næringstjenesten		7 042	7 828	7 945	-30	7 915	7 815	7 815	7 815
Kulturtjenesten		17 930	18 422	17 964	-1 543	16 421	16 421	16 421	16 421
Kommunalteknisk tjeneste		18 625	18 879	19 266	-674	18 592	18 657	18 657	18 657
Eiendomstjenesten		28 183	29 799	31 028	2 228	33 256	29 169	29 169	29 169
Sum tjenestområde 10-70		453 074	487 717	488 229	19 153	507 382	499 372	500 256	502 127

Investeringer

Investeringer – årsbudsjettet 2019

Det vedtas en investeringsramme for anleggsmidler på 65 350 000 kroner.

Kommunestyret godkjenner lånerammen for 2019 til investeringsformål på 50 680 000 kroner og lånerammen for opptak av videreformidlingslån i husbanken på 5 000 000 kroner.

Budsjettskjema 2A – finansiering av investeringer

Finansiering Tall i 1000 kr	Regnskap 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	Sum 2019 - 2022
Investering i anleggsmidler (2B)	52 901	70 503	65 350	153 600	8 600	78 400	305 950
Utlån og forskutteringer	5 669	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Kjøp av akjer og andeler, KLP	2 328	2 300	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Avdrag på lån, formidlingslån	2 812	1 708	4 000	4 000	-	-	8 000
Avsetninger	3 132	-	-	-	-	-	-
Årets finansierungsbehov	66 844	79 511	77 350	165 600	16 600	86 400	345 950
Bruk av lån	-46 994	-58 267	-50 680	-121 230	-5 780	-61 620	-239 310
Bruk av lån, Husbanken (videreformidlingslån)	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-5 017	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Motatte avdrag på utlån og refusjoner	-7 195	0	0	0	0	0	0
Andre inntekter	-746	0	0	0	0	0	0
Momskompensasjon investering	-4 564	-12 236	-14 670	-32 370	-2 820	-16 780	-66 640
Bruk av bundne invest. Fond	0	0	-4 000	-4 000	0	0	-8 000
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 328	-4 008	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-12 000
Overføring fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-66 844	-79 511	-77 350	-165 600	-16 600	-86 400	-345 950

Oversikt investeringer:

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt i hele 1000	Tall	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	Sum 2019- 2022
01000	EDB investeringer		2 248	1 200	-	-	-	-	
01080	IKT Orkide, investeringer	-	2	-	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
03202	Trygghetsalarmer		331	1 000	-	-	-	-	-
03203	E-lås		-	1 125	-	-	-	-	-
03204	Elektronisk medisineringsstøtte		-	2 000	-	-	-	-	-
05300	Låneautomat biblioteket		-	300	-	-	-	-	-
05560	Div.parkering - parkeringsplass		480	500	500	-	-	-	500
06000	Driftsavdelingen - fornying maskinpark		979	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
06020	Vegnavnskiltning		-	500	-	-	-	-	-
06090	Kommunale vegger - Bygging/utbedring		1 795	2 521	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
06130	Ny pumpeledning, driva bru - Håsen pumpe		818	176	-	-	-	-	-
06140	Rassikring og elveforebygging		222	803	500	500	500	-	1 500
06220	Bobilparkering		-	550	-	-	-	-	-
06230	Ny renovasjonsbil		-	2 000	-	-	-	-	-
06250	Trafikksikkerhetsplan (tiltak)		12	1 364	500	500	500	500	2 000
06290	Husholdningsavfall - ny ordning		64	124	-	-	-	-	-
06341	LED gatelys		-	-	3 000	3 000	4 000	4 000	14 000
06440	Lager Hovsvegen		691	1 000	-	-	-	-	-
06450	Levika boligfelt		250	402	-	-	-	-	-
06460	Grytøyvegen - Gjøra boligfelt		36	391	-	-	-	-	-
06480	Hagan boligfelt		513	95	-	-	-	-	-
06550	Kalken Vannverk/oppgradering		0	900	-	-	-	-	-
06560	Søra vannverk behandling		11 892	523	-	-	-	-	-
06570	Ålvundeid vannverk - nye brønner		-	100	-	-	-	-	-
06580	Diverse overvannsprosjekter		511	549	-	-	-	-	-
06590	Elveforebygging		-	1 000	-	-	-	-	-
06800	Investering VA		-	-	2 250	2 500	2 500	2 500	9 750
06820	VA-ledning		-	800	-	-	-	-	-
06870	Vannforsyning til Smiset		-	2 000	-	-	-	-	-
06880	Sunndal vannverk - brønn Villabyøran		-	-	1 500	-	-	-	1 500
06890	VA-ledning parkveien		-	1 000	-	-	-	-	-
07010	Enøk diverse bygg		-	380	400	400	400	400	1 600
07030	Oppgradering kommunale bygg		817	3 726	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07040	Stortuva barnehage, Ålvundeid		5 539	23 461	16 000	-	-	-	16 000
07070	Salg kommunale boliger		2	-	-	1 000	- 2 000	- 2 000	- 5 000
07080	Kjøp av kommunale boliger		-	1 543	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07120	Uteområder Løykja/Tredal skoler		-	2 000	-	-	-	-	-
07250	Nybygg Pleie og omsorg		-	-	500	500	500	65 000	66 500
07290	Samordningsprosjekt		0	7 000	-	-	-	-	-
07330	Tilbygg brannstasjon		-	3 500	-	-	-	-	-
07430	Svømmehall - bassengaggregat		3 206	2 794	-	-	-	-	-
07460	Kjøp av utstyr, eindomstjenesten		44	761	200	200	200	-	600
07570	Sunndal pensjonistsenter, planlegg.oppgr.		189	111	-	-	-	-	-
07630	Ny barnehage i sentrum		-	-	1 000	99 000	- 6 000	-	94 000
07700	Lege og helsesenter		-	1 054	16 000	40 000	-	-	56 000
07740	Barnehage Hoelsand		295	-	15 000	-	-	-	15 000
07770	Ombygging Ålvundfjord skole		104	250	-	-	-	-	-
	Annet summert 2017		21 862						
	SUM		52 901	70 503	65 350	153 600	8 600	78 400	305 950

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 27.11.2018

Rådmann Randi Dyrnes orienterte innledningsvis.

Representanten Lusie Gjersvoll, AP, la fram følgende endringsforslag på vegne av AP, SP og SV:

«Sak 101/18 Årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2020-2022 for Sunndal kommune

Endringer til driftsbudsjettet

1. Til Personalavdelingen

Sunndal kommune har vært igjennom en krevende nedbemanning og omstilling i 2018. Den viktigste grunnen til dette er UDIs nedlegging av Sunndal asylsøkmottak. Disse prosessene har ikke minst vært krevende for medarbeiderne i kommunen, som har lagt ned stor innsats for å lykkes best mulig. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre velferdsmidlene som rådmannen foreslår å stryke. Personalavdelingen budsjett styrkes med *kr 230 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

2. Til Grunnskoletjenesten

Rådmannen foreslår en økning i foreldrebetalingen for skolefritidsordningen med om lag 130%. Etter innspill fra SV vil SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet bare øke foreldrebetalingen med 24%, tilsvarende 250 kroner pr. måned. Ny sats for foreldrebetalingen blir da *kr 1 300,-* pr. måned for ordinært opphold før skolen fra kl. 7:30 og etter skolen til kl. 16:15. Grunnskoletjenestens budsjett blir derfor styrket med *kr 2 000 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

3. Til Kulturtjenesten

Møremusikerordningen

Møremusikerne er et viktig kultursamarbeid mellom Sunndal kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune. Tilstedeværelsen av profesjonelle musikere i Sunndal er også viktig for tilbudet ved Sunndal kulturskole, og for frivillige kulturaktiviteter i kommunen. For å bevare denne ordningen, er det viktig at Møremusikernes Fjord og Fjell har full besetning. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til Møremusikerne som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 400 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

Tilskudd til frivilligheten

Frivillighet er både lim og bærebjelke i samfunnet. Hver krone brukt på frivillig arbeid genererer 10 kroner tilbake. Etter innspill fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene for tilskudd til frivilligheten som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 200 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

4. Kommunalteknisk tjeneste

Sunndal har mange kommunale veger, og disse krever godt løpende vedlikehold. Det er også behov for utbedringer på flere veger. Etter innspill fra Senterpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene til vegvedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Kommunalteknisk tjenestes budsjett styrkes med *kr 500 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

5. Eiendomstjenesten

Sunndal har mange kommunale bygg, og disse krever løpende vedlikehold og godt renhold. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til vedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Eiendomstjenestens budsjett styrkes med *kr 300 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

Endringer til investeringsbudsjettet

6. Ny barnehage i sentrum

Ny barnehage i Sunndalsøra sentrum er et prosjekt som må forankres i skole- og barnehagebruksplanen for Sunndal kommune som er under utarbeiding. Deretter må både kapasitet, plassering og valg av løsning vurderes både administrativt og politisk. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV mener derfor at det er for tidlig å sette av *kr 100 000 000,-* til dette prosjektet i investeringsbudsjettet fordelt på *kr 1 000 000,-* i 2019 og *kr 99 000 000,-* i 2020. Disse postene strykes, og nødvendig finansiering innarbeides i investeringsprosjektet tidligst i 2020 om prosjektet vedtas.

7. Bygging/utbedring av kommunale veger

Det er behov for utbedringer på flere kommunale veger i Sunndal. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil derfor styrke rammen for investeringer i kommunale veger i 2019. *Kr 1 000 000,-* avsatt til planlegging av ny barnehage i sentrum omprioriteres og overføres til posten Kommunale veger – Bygging og utbedringer, som dermed får en ny ramme på *kr 3 000 000,-* i 2019.

Inndekning

8. Reduserte IKT-investeringer

I Rådmannens forslag til driftsbudsjett for 2019 ligger det samlet inne *kr 7 545 000,-* til investeringer i IKT, fordelt på *kr 650 000,-* under Rådmannen, *kr 95 000,-* under Økonomiavdelingen, *kr 5 600 000,-* under Service- og informasjonsavdelingen, og *kr 1 200 000,-* under Grunnskole-tjenesten. I rådmannens forslag til investeringsbudsjett ligger det videre inne *kr 1 000 000,-* til IKT-investeringer i 2019. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil redusere den samlede rammen til IKT-investeringer i 2019 med *kr 1 000 000,-*. Grunnskolenes ramme til IKT-investeringer skal ikke reduseres.

9. Reduserte kostnader til administrasjon

I følge kostratallene presentert av Rådmannen ved kommunestyrets behandlingen av foreløpige budsjetttrammer og foreløpig budsjett 2019 for Sunndal kommune (sak 63/18), var de korrigerte brutto driftsutgiftene til administrasjon i Sunndal kommune *kr 4 917* pr. innbygger i 2017. Til sammenligning var de korrigerte brutto driftsutgiftene til administrasjon kommunegruppe 12 *kr 4 160* pr. innbygger. Dette gir en høyere forbruk i Sunndal på *kr 757,-* pr. innbygger, eller om lag *kr 5 400 000,-* totalt. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil redusere den samlede rammen til administrasjon i 2019 med *kr 1 000 000,-*. Det presiseres at dette gjelder administrative stillinger i alle kommunale tjenester. Rådmannen bes vurdere løsninger og gjennomføre denne

effektiviseringen etter eget skjønn, slik at kostnadene til administrasjon i Sunndal nærmer seg kostnadene i kommunegruppe 12.

10. Uttrekk av åtte midlertidige sykehjemsplasser

I budsjettet for 2018 foreslår Rådmannen å trekke ut 8 midlertidige sykehjemsplasser i løpet av 2019 med en besparelse på halvparten av driftskostnadene for disse plassene, tilsvarende kr 2 300 000,-. Dette tilrådes pga. manglende etterspørsel og stor overkapasitet ved korttidsavdelinga ved Helsetunet. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil øke anslaget på besparelsen til to tredjedeler av driftskostnadene i 2019, tilsvarende kr 3 450 000,-. Dette gir en innsparing ut over Rådmannens forslag på *kr 1 150 000,-*.

11. Redusert konsulentbruk

I 2017 var de samlede utgiftene i Sunndal kommune til bruk av konsulenter på kr 2 679 198,-. For 2019 vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV redusere bruken av konsulenttjenester i Sunndal kommune tilsvarende *kr 480 000,-*. Rådmannen bes vurdere løsninger og gjennomføre denne effektiviseringen etter eget skjønn.

Oppsummering

Til driftsbudsjettet:

Økt bevilgning til Personalavdelingen:	kr	230 000,-
Økt bevilgning til Grunnskoletjenesten:	kr	2 000 000,-
Økt bevilgning til Kulturtjenesten:	kr	600 000,-
Økt bevilgning til Kommunalteknisk tjeneste:	kr	500 000,-
Økte bevilgninger Eiendomstjenesten:	kr	300 000,-
Økte bevilgninger totalt:	kr	3 630 000,-

Inndekning:

Reduserte investeringer til IKT:	kr	1 000 000,-
Reduserte kostnader til administrasjon:	kr	1 000 000,-
Innsparinger ved uttrekk av midlertidige sykehjemspl.:	kr	1 150 000,-
Innsparinger ved redusert konsulentbruk;	kr	480 000,-
Inndekning totalt:	kr	3 630 000,-

Verbalforslag

12. Til Rådmannen og Innvandrertjenesten

Sunndal kommune har gjennom 30 år drevet viktig solidaritetsarbeid overfor asylsøkere og flyktninger, både ved drift av et svært godt kommunalt asylmottak og kvalifisering og bosetting av over 800 flyktninger. Gjennom dette arbeidet har Innvandrertjenesten utviklet gode rutiner og metoder for språkopplæring og kvalifisering, spesielt gjennom utdanningslinja ved Sunndal

voksenopplæring, i godt samarbeid med andre tjenester i kommunen og Sunndal VGS. Dette er også lagt merke til på nasjonalt hold. I 2018 hadde introduksjonsprogrammet ved Sunndal Voksenopplæring en måloppnåelse på 100%. Denne satsingen har skapt mange statlig finansierte arbeidsplasser i Sunndal kommune. I perioden 2013 – 2016 tilførte aktiviteten kommunen et overskudd på 51 millioner som kan benyttes på tiltak som kommer alle innbyggerne i Sunndal til gode, ikke bare bosatte flyktninger. Det er strategisk viktig for Sunndal at denne aktiviteten opprettholdes og videreutvikles i Sunndal. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ber derfor Rådmannen prioritere arbeidet med å sikre bosetting og best mulig kvalifisering av flyktninger i Sunndal i 2019, samt følge opp arbeidet med å tilrettelegge for etablering av et nytt ordinært asylmottak på Sunndalsøra.

13. Til Barnehagetjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at arbeidet med utvidelse og ferdigstilling av Holssand barnehage prioriteres og igangsettes med mål om raskest mulig realisering. Dette er nødvendig for å øke barnehagekapasiteten i Sunndal, og sikre at barnehage tilbudet har moderne og hensiktsmessige bygg.

14. Til Grunnskoletjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV Grunnskoletjenesten utrede en ordning med skolemat i barneskoletrinnet i Sunndal, tilsvarende dagens ordning ved Sunndal ungdomsskole. Både praktiske og økonomiske rammer for en slik ordning skal belyses, samt hvordan familier med lav inntekt kan ivaretas. Utredningen presenteres for Oppvekst- og omsorgsutvalget før sommeren 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at konseptet «Foreldreskole» prøves ut ved minst én skole i Sunndal fra skoleåret 2019/2020. Foreldreskole er veiledning for å gjøre foreldrene tryggere i sin rolle i å støtte sine barn i skolearbeidet og læringsutviklingen. Gjennom slike samtaler og drøftinger med foreldrene vil Foreldreskole også bidra til å øke og styrke samarbeidet mellom skolen og foreldrene. Foreldreskole er blant annet gjennomført i Hamar kommune siden 2002.

15. Til Pleie- og omsorgstjenesten:

I forbindelse med utfasing av midlertidige sykehjemsplasser ved Sunndal helsetun ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at disse rommene beholdes i en slik stand at de ved behov enkelt kan omgjøres til sykehjemsplasser uten kostnader til ombygging og annen tilpassing. Slik kan Sunndal kommune beholde en bufferkapasitet for sykehjemsplasser om behovet skulle øke av uforutsette grunner.

16. Til Plan-, miljø- og næringstjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tjenesten prioritere planlegging av et vegnært utsiktspunkt ved Vinnu ifb. rasteplassen på Holsskeidet, med opprusting av stien til Vinnu. Dette må gjøres i forståelse med grunneier, og søkes løst i samarbeid med Vegvesenet. Plan for arbeidet og beregnede kostnader legges fram for Økonomi- og planutvalget før budsjettbehandlingen i 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tjenesten utarbeide en plan for opprusting og videre utvikling av Øratorget og Rådhusparken, med tiltak som kan øke

bruken av uteområdet. Plan og beregnede kostnader legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget og Økonomi- og planutvalget før budsjettbehandlingen i 2019.

17. Til Eiendomstjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at inn klimaet i kommunens skole- og barnehagebygg vurderes, og at resultatene av vurderingen legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget i løpet av første halvår 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at arbeidet med utvidelse og ferdigstilling av Holssand barnehage prioriteres og igangsettes med mål om raskest mulig realisering. Dette er nødvendig for å øke barnehagekapasiteten i Sunndal, og sikre at barnehage tilbudet har moderne og hensiktsmessige bygg.

18. Til Kulturtjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV Kulturtjenesten vurdere hvordan bygdebøkene i Sunndal kan fornyes og oppgraderes, med hovedvekt på personhistoriene til de vanlige arbeiderne og familiene som har bidratt til å utvikle det moderne Sunndalsøra. Både kostnader og praktisk organisering av arbeidet skal vurderes. Arbeidet utføres i første halvår 2019, og resultatet legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget.»

Representanten Stig Rune Andreassen, FrP, la fram følgende endringsforslag på vegne av FrP, H, V og KrF:

**«Innspill til årsplan 2019, budsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022 for Sunndal kommune
Fra Sunndal Fremskrittsparti, Sunndal Høyre, Sunndal Kristelig folkeparti og
Sunndal Venstre.**

1. Til grunnskoletjenesten

1.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal er bekymret for kommunens økonomi og har sympati med rådmannen om at økning i pris på offentlige tilbud, er ofte en bedre løsning enn et kutt i kvaliteten på tilbudet. Men, forslaget på å umiddelbart øke SFO-prisene til det samme prisnivå som våre nabokommuner fra 2019 er vi negative til. Vi ønsker i stedet at 2019-budsjettet til grunnskoletjenesten økes med kr 300 000,-, som brukes til å redusere økningen i prisnivået for SFO.

Inndekning til økningen kommer fra ubrukte midler og neste års budsjetterte midler til "fengselsprosjekt 2018/2019."

1.1.1. Tilleggsforslag til budsjett og årsplan grunnskoletjenesten. Budsjettet økes med kr 300 000,-, inndekning i ubrukte midler og neste års budsjetterte midler til "fengselsprosjekt 2018/2019," for å redusere økningen i prisnivået for SFO i 2019.

2. Til kulturtjenesten

2.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal ønsker ikke at midler til frivilligheten skal reduseres, spesifikt til barn og unge opp til 18 år. Hver krone som går ut til lag og foreninger skaper verdier for lokalsamfunn og folkehelse som er mange ganger høyere. Vi vil derfor foreslå å øke kulturtjenestens tilbud med kr 200 000,- i stedet for å kutte i tilskuddet til frivilligheten.

2.1.1. Endringsforslag til kulturtjenestens årsplan og budsjett 2019 : Budsjettet økes med kr 200 000,- fra fond '256080001 - disposisjonsfond.' Økningen skal brukes for å unngå kutt i tilskudd til frivilligheten til barn og unge under 18 år.

3. Til NAV

3.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal er stolte over arbeidet som blir lagt ned av NAV i "Aktiv hverdag" prosjektet. Vi mener dette er et prosjekt som fortjener midler til å utvide tilbudet sitt.

Sunndal får over statsbudsjettet tildelt kr 235 000,- i 2019 innen rusforebyggende arbeid. Dette er en del av opptrappingsplanen innen innsats på rusfeltet. "Aktiv hverdag"-prosjektet gjør en viktig jobb innenfor feltet og vi mener at tilskuddet fra staten skal gå til dette prosjektet for å øke aktivitetene.

Eksempler på nye aktiviteter man kan legge til rette for, kan være en etablering av bruktbutikk i de nye lokalene. Videre så mener vi at "Aktiv hverdag" sine brukere trenger jobbtrening. Derfor så vil vi også foreslå at man vurderer mulighetene for at "Aktiv hverdag" skal kunne drive kantina på rådhuset én dag i uken.

3.1.1. Tilleggsforslag til NAVs årsplan og budsjett 2019 : Budsjettet for 2019 økes med kr 235 000,-, inndekning nye midler rusarbeid statsbudsjettet. Midlene skal brukes til "Aktiv hverdag"-prosjektet, med fokus på nye aktiviteter og jobbtrening.

Oppsummering

Til driftsbudsjettet :

Økt bevilgning til grunnskoletjenesten kr 300 000,-

Økt bevilgning til kulturtjenesten kr 200 000,-

Økt bevilgning til NAV kr 235 000,-

Inndekning :

Midler "Fengselsprosjekt 2018/2019" kr 300 000,-

Disposisjonsfond - 256080001 kr 200 000,-

Statsbudsjettet 2019 kr 235 000»

VOTERING I ØKONOMI- OG PLANUTVALGET:

Det ble foretatt en punktvis avstemming med følgende resultat:

Fellesforslaget fra AP, SV og SP:

Til driftsbudsjettet:

Punkt 1 til personalavdelingen – Enstemmig vedtatt

Punkt 2 til grunnskoletjenesten ble satt opp imot punkt 1 i fellesforslaget fra FrP, H, V og KrF. Fellesforslaget fra AP, SV og SP ble vedtatt med 9 mot 2 stemmer avgitt for fellesforslaget fra FrP, H, V og KrF.

Punkt 3 til kulturtjenesten om møremusikerordningen – Enstemmig vedtatt.

Punkt 2 til kulturtjenesten, om frivilligheten ble satt opp imot punkt 2 i fellesforslaget fra FrP, H, V og KrF. Fellesforslaget fra AP, SV og SP ble vedtatt med 9 mot 2 stemmer avgitt for fellesforslaget fra FrP, H, V og KrF.

Punkt 4 til kommunalteknisk tjeneste – Enstemmig vedtatt.

Punkt 5 til Eiendomstjenesten – Enstemmig vedtatt.

Til investeringsbudsjettet:

Punkt 6 til ny barnehage i sentrum – Enstemmig vedtatt.

Punkt 7 til bygging/utbedring av kommunale veger – Enstemmig vedtatt.

Til inndekning:

Punkt 8 til reduserte IKT-investeringer – Enstemmig vedtatt.

Punkt 9 til reduserte kostnader til administrasjonen – Enstemmig vedtatt.

Punkt 10 til midlertidige sykehjemsplasser – Enstemmig vedtatt.

Punkt 11 til konsulentbruk – Enstemmig vedtatt.

Til verbalforslag:

Punkt 12 til rådmannen og innvandrertjenesten – Enstemmig vedtatt.

Punkt 13 til barnehagetjenesten – Enstemmig vedtatt.

Punkt 14 til grunnskoletjenesten om skolemat – Enstemmig vedtatt.

Punkt 14 til grunnskoletjenesten om foreldreskole – Enstemmig vedtatt.

Punkt 15 til pleie- og omsorgstjenesten – Enstemmig vedtatt.

Punkt 16 til plan-, miljø- og næringstjenesten om veinært utsiktspunkt ved Vinnu – Enstemmig vedtatt.

Punkt 16 til plan-, miljø- og nærintstjenesten om Øratorget og Rådhusparken – Enstemmig vedtatt.

Punkt 17 til eiendomstjenesten om inneklima i kommunens skole- og barnehagebygg – Enstemmig vedtatt.

Punkt 17 til eiendomstjenesten om Holssand barnehage – Enstemmig vedtatt.

Punkt 18 til kulturtjenesten – Enstemmig vedtatt.

Fellesforslaget fra FrP, H, V og KrF:

Punkt 3 til NAV – Enstemmig vedtatt.

Til slutt ble innstillingen med de vedtatte endringene tatt opp til samlet votering og enstemmig vedtatt. Budsjettskjemaene blir revidert i samsvar med de vedtatte endringene.

Økonomi- og planutvalget har etter dette fattet slikt vedtak:

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret slutter seg til rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2019 og økonomiplan 2020-2022 med følgende endringer:

Endringer til driftsbudsjettet

1. Til Personalavdelingen

Sunndal kommune har vært igjennom en krevende nedbemanning og omstilling i 2018. Den viktigste grunnen til dette er UDIs nedlegging av Sunndal asylsøkmottak. Disse prosessene har ikke minst vært krevende for medarbeiderne i kommunen, som har lagt ned stor innsats for å lykkes best mulig. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre velferdsmidlene som rådmannen foreslår å stryke. Personalavdelingen budsjett styrkes med *kr 230 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

2. Til Grunnskoletjenesten

Rådmannen foreslår en økning i foreldrebetalingen for skolefritidsordningen med om lag 130%. Etter innspill fra SV vil SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet bare øke foreldrebetalingen med 24%, tilsvarende 250 kroner pr. måned. Ny sats for foreldrebetalingen blir da *kr 1 300,-* pr. måned for ordinært opphold før skolen fra kl. 7:30 og etter skolen til kl. 16:15. Grunnskoletjenestens budsjett blir derfor styrket med *kr 2 000 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

3. Til Kulturtjenesten

Møremusikerordningen

Møremusikerne er et viktig kultursamarbeid mellom Sunndal kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune. Tilstedeværelsen av profesjonelle musikere i Sunndal er også viktig for tilbudet ved Sunndal kulturskole, og for frivillige kulturaktiviteter i kommunen. For å bevare denne ordningen, er det viktig at Møremusikernes Fjord og Fjell har full besetning. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til Møremusikerne som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 400 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

Tilskudd til frivilligheten

Frivillighet er både lim og bærebjelke i samfunnet. Hver krone brukt på frivillig arbeid genererer 10 kroner tilbake. Etter innspill fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene for tilskudd til frivilligheten som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 200 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

4. Kommunalteknisk tjeneste

Sunndal har mange kommunale veger, og disse krever godt løpende vedlikehold. Det er også behov for utbedringer på flere veger. Etter innspill fra Senterpartiet vil Senterpartiet,

Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene til vegvedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Kommunalteknisk tjenestes budsjett styrkes med *kr 500 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

5. Eiendomstjenesten

Sunndal har mange kommunale bygg, og disse krever løpende vedlikehold og godt renhold. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til vedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Eiendomstjenestens budsjett styrkes med *kr 300 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

6. Til NAV

3.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal er stolte over arbeidet som blir lagt ned av NAV i “Aktiv hverdag” prosjektet. Vi mener dette er et prosjekt som fortjener midler til å utvide tilbudet sitt.

Sunndal får over statsbudsjettet tildelt *kr 235 000,-* i 2019 innen rusforebyggende arbeid.

Dette er en del av opptrappingsplanen innen innsats på rusfeltet. “Aktiv hverdag”-prosjektet gjør en viktig jobb innenfor feltet og vi mener at tilskuddet fra staten skal gå til dette prosjektet for å øke aktivitetene.

Eksempler på nye aktiviteter man kan legge til rette for, kan være en etablering av bruktbutikk i de nye lokalene. Videre så mener vi at “Aktiv hverdag” sine brukere trenger jobbtrening. Derfor så vil vi også foreslå at man vurderer mulighetene for at “Aktiv hverdag” skal kunne drive kantina på rådhuset én dag i uken.

3.1.1. Tilleggsforslag til NAVs årsplan og budsjett 2019 : Budsjettet for 2019 økes med *kr 235 000,-*, inndekning nye midler rusarbeid statsbudsjettet. Midlene skal brukes til “Aktiv hverdag”-prosjektet, med fokus på nye aktiviteter og jobbtrening.

Endringer til investeringsbudsjettet

7. Ny barnehage i sentrum

Ny barnehage i Sunndalsøra sentrum er et prosjekt som må forankres i skole- og barnehagebruksplanen for Sunndal kommune som er under utarbeiding. Deretter må både kapasitet, plassering og valg av løsning vurderes både administrativt og politisk. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV mener derfor at det er for tidlig å sette av *kr 100 000 000,-* til dette prosjektet i investeringsbudsjettet fordelt på *kr 1 000 000,-* i 2019 og *kr 99 000 000,-* i 2020. Disse postene strykes, og nødvendig finansiering innarbeides i investeringsprosjektet tidligst i 2020 om prosjektet vedtas.

8. Bygging/utbedring av kommunale veger

Det er behov for utbedringer på flere kommunale veger i Sunndal. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil derfor styrke rammen for investeringer i kommunale veger i 2019. *Kr 1 000 000,-* avsatt

til planlegging av ny barnehage i sentrum omprioriteres og overføres til posten Kommunale veger – Bygging og utbedringer, som dermed får en ny ramme på *kr 3 000 000,-* i 2019.

Inndekning

9. Reduserte IKT-investeringer

I Rådmannens forslag til driftsbudsjett for 2019 ligger det samlet inne *kr 7 545 000,-* til investeringer i IKT, fordelt på *kr 650 000,-* under Rådmannen, *kr 95 000,-* under Økonomiavdelingen, *kr 5 600 000,-* under Service- og informasjonsavdelingen, og *kr 1 200 000,-* under Grunnskoletjenesten. I rådmannens forslag til investeringsbudsjett ligger det videre inne *kr 1 000 000,-* til IKT-investeringer i 2019. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil redusere den samlede rammen til IKT-investeringer i 2019 med *kr 1 000 000,-*. Grunnskolenes ramme til IKT-investeringer skal ikke reduseres.

10. Reduserte kostnader til administrasjon

I følge kostratallene presentert av Rådmannen ved kommunestyrets behandlingen av foreløpige budsjetttrammer og foreløpig budsjett 2019 for Sunndal kommune (sak 63/18), var de korrigerte brutto driftsutgiftene til administrasjon i Sunndal kommune *kr 4 917 pr. innbygger* i 2017. Til sammenligning var de korrigerte brutto driftsutgiftene til administrasjon kommunegruppe 12 *kr 4 160 pr. innbygger*. Dette gir en høyere forbruk i Sunndal på *kr 757,- pr. innbygger*, eller om lag *kr 5 400 000,-* totalt. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil redusere den samlede rammen til administrasjon i 2019 med *kr 1 000 000,-*. Det presiseres at dette gjelder administrative stillinger i alle kommunale tjenester. Rådmannen bes vurdere løsninger og gjennomføre denne effektiviseringen etter eget skjønn, slik at kostnadene til administrasjon i Sunndal nærmer seg kostnadene i kommunegruppe 12.

11. Uttrekk av åtte midlertidige sykehjemsplasser

I budsjettet for 2018 foreslår Rådmannen å trekke ut 8 midlertidige sykehjemsplasser i løpet av 2019 med en besparelse på halvparten av driftskostnadene for disse plassene, tilsvarende *kr 2 300 000,-*. Dette tilrådes pga. manglende etterspørsel og stor overkapasitet ved korttidsavdelinga ved Helsetunet. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil øke anslaget på besparelsen til to tredjedeler av driftskostnadene i 2019, tilsvarende *kr 3 450 000,-*. Dette gir en innsparing ut over Rådmannens forslag på *kr 1 150 000,-*.

12. Redusert konsulentbruk

I 2017 var de samlede utgiftene i Sunndal kommune til bruk av konsulenter på *kr 2 679 198,-*. For 2019 vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV redusere bruken av konsulenttenester i Sunndal kommune tilsvarende *kr 480 000,-*. Rådmannen bes vurdere løsninger og gjennomføre denne effektiviseringen etter eget skjønn.

Oppsummering

Til driftsbudsjettet:

Økt bevilgning til Personalavdelingen:	kr	230 000,-
Økt bevilgning til Grunnskoletjenesten:	kr	2 000 000,-
Økt bevilgning til Kulturtjenesten:	kr	600 000,-
Økt bevilgning til Kommunalteknisk tjeneste:	kr	500 000,-
Økte bevilgninger Eiendomstjenesten:	kr	300 000,-
Økte bevilgninger NAV	kr	235 000,-
Økte bevilgninger totalt:	kr	3 865 000,-

Inndekning:

Reduserte investeringer til IKT:	kr	1 000 000,-
Reduserte kostnader til administrasjon:	kr	1 000 000,-
Innsparinger ved uttrekk av midlertidige sykehjemsppl.	kr	1 150 000,-
Innsparinger ved redusert konsulentbruk;	kr	480 000,-
Nye midler rusarbeid statsbudsjettet	kr	235 000,-
Inndekning totalt:	kr	3 865 000,-

Verbalforslag

13. Til Rådmannen og Innvandrertjenesten

Sunndal kommune har gjennom 30 år drevet viktig solidaritetsarbeid overfor asylsøkere og flyktninger, både ved drift av et svært godt kommunalt asylmottak og kvalifisering og bosetting av over 800 flyktninger. Gjennom dette arbeidet har Innvandrertjenesten utviklet gode rutiner og metoder for språkopplæring og kvalifisering, spesielt gjennom utdanningslinja ved Sunndal voksenopplæring, i godt samarbeid med andre tjenester i kommunen og Sunndal VGS. Dette er også lagt merke til på nasjonalt hold. I 2018 hadde introduksjonsprogrammet ved Sunndal Voksenopplæring en måloppnåelse på 100%. Denne satsingen har skapt mange statlig finansierte arbeidsplasser i Sunndal kommune. I perioden 2013 – 2016 tilførte aktiviteten kommunen et overskudd på 51 millioner som kan benyttes på tiltak som kommer alle innbyggerne i Sunndal til gode, ikke bare bosatte flyktninger. Det er strategisk viktig for Sunndal at denne aktiviteten opprettholdes og videreutvikles i Sunndal. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ber derfor Rådmannen prioritere arbeidet med å sikre bosetting og best mulig kvalifisering av flyktninger i Sunndal i 2019, samt følge opp arbeidet med å tilrettelegge for etablering av et nytt ordinært asylmottak på Sunndalsøra.

14. Til Barnehagetjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at arbeidet med utvidelse og ferdigstilling av Holssand barnehage prioriteres og igangsettes med mål om raskest mulig realisering. Dette er nødvendig for å øke barnehagekapasiteten i Sunndal, og sikre at barnehage tilbudet har moderne og hensiktsmessige bygg.

15. Til Grunnskoletjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV Grunnskoletjenesten utrede en ordning med skolemat i barneskolettrinnet i Sunndal, tilsvarende dagens ordning ved Sunndal ungdomsskole. Både praktiske og økonomiske rammer for en slik ordning skal belyses, samt hvordan familier med lav inntekt kan ivaretas. Utredningen presenteres for Oppvekst- og omsorgsutvalget før sommeren 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at konseptet «Foreldreskole» prøves ut ved minst én skole i Sunndal fra skoleåret 2019/2020. Foreldreskole er veiledning for å gjøre foreldrene tryggere i sin rolle i å støtte sine barn i skolearbeidet og læringsutviklingen. Gjennom slike samtaler og drøftinger med foreldrene vil Foreldreskole også bidra til å øke og styrke samarbeidet mellom skolen og foreldrene. Foreldreskole er blant annet gjennomført i Hamar kommune siden 2002.

16. Til Pleie- og omsorgstjenesten:

I forbindelse med utfasing av midlertidige sykehjemsplasser ved Sunndal helsetun ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at disse rommene beholdes i en slik stand at de ved behov enkelt kan omgjøres til sykehjemsplasser uten kostnader til ombygging og annen tilpassing. Slik kan Sunndal kommune beholde en bufferkapasitet for sykehjemsplasser om behovet skulle øke av uforutsette grunner.

17. Til Plan-, miljø- og næringstjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tjenesten prioritere planlegging av et vegnært utsiktspunkt ved Vinnu ifb. rasteplassen på Holsskeidet, med opprusting av stien til Vinnu. Dette må gjøres i forståelse med grunneier, og søkes løst i samarbeid med Vegvesenet. Plan for arbeidet og beregnede kostnader legges fram for Økonomi- og planutvalget før budsjettbehandlingen i 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tjenesten utarbeide en plan for opprusting og videre utvikling av Øratorget og Rådhusparken, med tiltak som kan øke bruken av uteområdet. Plan og beregnede kostnader legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget og Økonomi- og planutvalget før budsjettbehandlingen i 2019.

18. Til Eiendomstjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at inn klimaet i kommunens skole- og barnehagebygg vurderes, og at resultatene av vurderingen legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget i løpet av første halvår 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at arbeidet med utvidelse og ferdigstilling av Holssand barnehage prioriteres og igangsettes med mål om raskest mulig realisering. Dette er nødvendig for å øke barnehagekapasiteten i Sunndal, og sikre at barnehage tilbudet har moderne og hensiktsmessige bygg.

19. Til Kulturtjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV Kulturtjenesten vurdere hvordan bygdebøkene i Sunndal kan fornyes og oppgraderes, med hovedvekt på personhistoriene til de vanlige arbeiderne og familiene som har bidratt til å utvikle det moderne

Sunnalsøra. Både kostnader og praktisk organisering av arbeidet skal vurderes. Arbeidet utføres i første halvår 2019, og resultatet legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget.

Budsjettskjema 1A, 1B, 2A og 2b vedtas for budsjettåret 2019 og økonomiplanperioden 2020 -2022, som vist nedenfor:

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Skatt på inntekt og formue	-181 723	-183 639	-186 854	-186 854	-186 854	-186 854	-747 416
Eiendomsskatt verk og bruk	-69 623	-68 078	-63 878	-59 678	-55 478	-51 278	-230 313
Kompensasjon; reduksjon verk og bruk			-4 200	-8 400	-12 600	-16 800	-42 000
Eiendomsskatt bolig	-5 423	-5 494	-5 494	-5 494	-5 494	-5 494	-21 976
Eiendomsskatt næring	-2 964	-2 963	-2 963	-2 963	-2 963	-2 963	-11 852
Konsesjonsavgift	-3 231	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230	-12 920
Rammetilskudd	-214 729	-213 411	-225 192	-224 643	-224 643	-224 643	-899 121
Andre statlige overføringer	-2 156	-2 542	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900	-7 600
Naturressurskatt	-13 383	-13 378	-13 378	-13 378	-13 378	-13 378	-53 512
Overføring fra andre (private)	0	-170	0	0	0	0	0
Sum frie inntekter	-512 363	-492 905	-507 089	-506 540	-506 540	-506 540	-2 026 710
Avsetninger til bundne fond	3	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter driftskonti i bank	-2 779	-2 000	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-11 200
Renteinntekter fondskonti bank	61	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrente	0	-280	-280	-280	-280	-280	-1 120
Aksjeutbytte	-4 306	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-17 200
Innfordringsomkostninger	107	0	0	0	0	0	0
Renteinnt. utlån videref. serielån	-1 100	-900	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	-4 400
Renteinntekter andre utlån	-1 440	-1 440	-1 140	-1 140	-1 140	-1 140	-4 560
Renteutgifter lån	9 536	9 416	10 320	15 000	18 000	18 000	61 320
Avdrag	18 190	21 237	23 000	25 000	29 000	29 000	106 000
Motpost kalkulatoriske renter selvkost	-1 294	-982	-900	-900	-900	-900	-3 600
Sum netto finansinntekter og utgifter	43 610	32 485	22 800	29 480	36 480	36 480	125 240
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindrefor	-31 592	-36 839	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	34 092	36 665	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-11 487	-16 792	-22 771	-21 992	-29 876	-31 747	-106 386
Avsetninger til bundne fond	0	3 404	0	0	0	0	0
Premieavvik på pensjon	-1 321	0	0	0	0	0	0
Arb.giverandel AFP - KLP	253	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	-113	0	0	0	0	0	0
Sum netto avsetninger	43 610	-13 562	-22 771	-21 992	-29 876	-31 747	-106 386
Til fordeling drift	-425 143	-473 982	-507 060	-499 052	-499 936	-501 807	-2 007 855
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	453 074	487 717	507 060	499 052	499 936	501 807	2 007 855
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	36 839	13 735	0	0	0	0	0

Noter:

11. Grunnlaget for skatteanslaget er gjennomsnittet av kommunens kjente skattenivå de tre siste årene (2016 – 2018). Som anslag for folketallet pr 01.01.2019 er det tatt utgangspunkt i folketallet pr 01.01.2018 og justert dette opp med SSB MMMM alternativ sitt anslag for befolkningsveksten i 2018.
12. Inntekt fra konsesjonskraftavgift er budsjettert med kr 3,2 mill.
13. Inntekt fra naturressurskatt er budsjettert med kr 13,4 mill, (inkludert i linjen for øvrige generelle statstilskudd).
14. Det er budsjettert med rente- og avdragskompensasjon (statstilskudd) med kr 1,9 mill, beløpet er avhengig av mellom annet rentenivået.
15. Det er budsjettert med refusjon (inntekt) som gjelder ressurskrevende brukere på 12,4 mill.
16. Det er budsjettert med at næringsfondet blir tilført den årlige inntekten fra konsesjonskraftavgift med kr 3,2 mill.
17. Det er budsjettert med bruk av næringsfond med kr 4,6 mill.

18. Det er budsjettert med 2,8 mill i renteinntekter – bankinnskudd.
 19. Forventet utbytte fra Sunndal Energi KF er budsjettert med kr 4,3 mill.
 20. Lånegjeld

Dersom kommunen foretar investeringene som ligger i investeringsbudsjettet, vil omstillingsbehovet øke på grunn av økte driftsutgifter, renteutgifter og avdragsutgifter.

Budsjettskjema 1B tjenesteområdene Tall i hele 1000	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Utgangspkt Budsjett 2019	Sum tiltak 2019	Budsjett 2019	Økonomiplan		
						Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Rådmannen	11 886	21 205	22 389	-3 450	18 939	18 939	18 939	18 939
Økonomiavdelingen	6 494	7 120	6 456	-53	6 404	7 276	6 760	7 031
Personalavdelingen	6 124	6 859	6 834	1 550	8 384	8 384	8 384	8 384
Politisk virksomhet		3 933	4 852	1 000	5 852	5 452	5 852	5 452
Service- og informasjonsavdelingen	15 233	13 876	15 442	4 000	19 442	20 442	20 442	20 442
Innvandrertjenesten	-20 790	0	-	-500	-500	-350	-350	-350
Konsesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	-6 000	-	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Grunnskoleltjenesten	92 921	94 117	96 149	-132	96 017	92 517	92 517	92 517
Barnehagetjenesten	49 160	49 990	47 431	4 221	51 652	50 652	50 652	50 652
Helse- og barnevernstjenesten	27 302	26 387	24 326	5 115	29 441	30 441	31 441	33 441
NAV	14 180	14 915	14 134	-1 304	12 830	14 034	14 034	14 034
Pleie- og omsorgstjenesten	184 784	180 388	180 013	7 640	187 653	184 603	184 603	184 603
Plan, miljø- og næringstjenesten	7 042	7 828	7 945	-30	7 915	7 815	7 815	7 815
Kulturtjenesten	17 930	18 422	17 964	-943	17 021	17 021	17 021	17 021
Kommunalteknisk tjeneste	18 625	18 879	19 266	-260	19 006	18 657	18 657	18 657
Eiendomstjenesten	28 183	29 799	31 028	1 978	33 006	29 169	29 169	29 169
Sum tjenestområde 10-70	453 074	487 717	488 229	18 832	507 061	499 052	499 936	501 807

Investeringer

Investeringer – årsbudsjettet 2019

Det vedtas en investeringsramme for anleggsmidler på 65 350 000 kroner.

Kommunestyret godkjenner lånerammen for 2019 til investeringsformål på 50 680 000 kroner og lånerammen for opptak av videreformidlingslån i husbanken på 5 000 000 kroner.

Budsjettskjema 2A – finansiering av investeringer

Finansiering Tall i 1000 kr	Regnskap 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	Sum 2019 - 2022
Investering i anleggsmidler (2B)	52 901	70 503	65 350	56 600	114 600	73 400	309 950
Utlån og forskutteringer	5 669	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Kjøp av akjer og andeler, KLP	2 328	2 300	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Avdrag på lån, formidlingslån	2 812	1 708	4 000	4 000	-	-	8 000
Avsetninger	3 132	-	-	-	-	-	-
Årets finansieringsbehov	66 844	79 511	77 350	68 600	122 600	81 400	349 950
Bruk av lån	-46 994	-58 267	-50 680	-46 030	-92 180	-59 220	-248 110
Bruk av lån, Husbanken (videreformidlingslån)	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-5 017	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Motatte avdrag på utlån og refusjoner	-7 195	0	0	0	0	0	0
Andre inntekter	-746	0	0	0	0	0	0
Momskompensasjon investering	-4 564	-12 236	-14 670	-10 570	-22 420	-14 180	-61 840
Bruk av bundne invest. Fond	0	0	-4 000	-4 000	0	0	-8 000
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 328	-4 008	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-12 000
Overføring fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-66 844	-79 511	-77 350	-68 600	-122 600	-81 400	-349 950

Oversikt investeringer:

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt hele 1000	Tall i	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	Sum 2019 2022
01000	EDB investeringer		2 248	1 200	-	-	-	-	
01080	IKT Orkide, investeringer	-	2	-	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
03202	Trygghetsalarmer		331	1 000	-	-	-	-	-
03203	E-lås		-	1 125	-	-	-	-	-
03204	Elektronisk medisineringsstøtte		-	2 000	-	-	-	-	-
05300	Låneautomat biblioteket		-	300	-	-	-	-	-
05560	Div.parkering - parkeringsplass		480	500	500	-	-	-	500
06000	Driftsavdelingen - fornying maskinpark		979	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
06020	Vegnavnskilting		-	500	-	-	-	-	-
06090	Kommunale veger - Bygging/utbedring		1 795	2 521	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
06130	Ny pumpeledning, driva bru - Håsen pu		818	176	-	-	-	-	-
06140	Rassikring og elveforebygging		222	803	500	500	500	-	1 500
06220	Bobilparkering		-	550	-	-	-	-	-
06230	Ny renovasjonsbil		-	2 000	-	-	-	-	-
06250	Trafikksikkerhetsplan (tiltak)		12	1 364	500	500	500	500	2 000
06290	Husholdningsavfall - ny ordning		64	124	-	-	-	-	-
06341	LED gatelys		-	-	3 000	3 000	4 000	4 000	14 000
06440	Lager Hovsvegen		691	1 000	-	-	-	-	-
06450	Levika boligfelt		250	402	-	-	-	-	-
06460	Grytøyvegen - GjØra boligfelt		36	391	-	-	-	-	-
06480	Hagan boligfelt		513	95	-	-	-	-	-
06550	Kalken Vannverk/oppgradering		0	900	-	-	-	-	-
06560	SØra vannverk behandling		11 892	523	-	-	-	-	-
06570	Ålvundeid vannverk - nye brØnner		-	100	-	-	-	-	-
06580	Diverse overvannsprosjekter		511	549	-	-	-	-	-
06590	Elveforebygging		-	1 000	-	-	-	-	-
06800	Investering VA		-	-	2 250	2 500	2 500	2 500	9 750
06820	VA-ledning		-	800	-	-	-	-	-
06870	Vannforsyning til Smiset		-	2 000	-	-	-	-	-
06880	Sunddal vannverk - brØnn VillabyØran		-	-	1 500	-	-	-	1 500
06890	VA-ledning parkveien		-	1 000	-	-	-	-	-
07010	EnØk diverse bygg		-	380	400	400	400	400	1 600
07030	Oppgradering kommunale bygg		817	3 726	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07040	Stortuva barnehage, Ålvundeid		5 539	23 461	16 000	-	-	-	16 000
07070	Salg kommunale boliger		2	-	-	1 000	2 000	2 000	5 000
07080	Kjøp av kommunale boliger		-	1 543	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07120	Uteområder Løykja/Tredal skoler		-	2 000	-	-	-	-	-
07250	Nybygg Pleie og omsorg		-	-	500	500	500	65 000	66 500
07290	Samordningsprosjekt		0	7 000	-	-	-	-	-
07330	Tilbygg brannstasjon		-	3 500	-	-	-	-	-
07430	Svømmehall - bassengaggregat		3 206	2 794	-	-	-	-	-
07460	Kjøp av utstyr, eindomstjenesten		44	761	200	200	200	-	600
07570	Sunddal pensjonistsenter, planlegg.op		189	111	-	-	-	-	-
07630	Ny barnehage i sentrum		-	-	-	1 000	99 000	6 000	94 000
07700	Lege og helsesenter		-	1 054	16 000	40 000	-	-	56 000
07740	Barnehage Hoelsand		295	-	15 000	-	-	-	15 000
07770	Ombygging Ålvundfjord skole		104	250	-	-	-	-	-
	Annet summer 2017		21 862						
	SUM		52 901	70 503	65 350	56 600	114 600	73 400	309 950

Behandling i Kommunestyret - 13.12.2018

Rådmann Randi Dyrnes orienterte innledningsvis.

Gruppelederne fra de ulike partiene presenterte sine innlegg ut ifra valgoppslutningen etter følgende rekkefølge:

- Lusie Gjersvoll, AP
- Jørgen Singsdal, SP
- Stig Rune Andreassen, FrP
- Erling Outzen, SV
- Tone Hustad, H
- Maja Solli, V
- Arne Christen Drøpping, KrF

Under sitt innlegg la representanten Stig Rune Andreassen fram følgende tilleggsforslag på vegne av FrP, H, V og KrF:

«1. Til grunnskoletjenesten

1.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal er bekymret for kommunens økonomi og har sympati med rådmannen om at økning i pris på offentlige tilbud, er ofte en bedre løsning enn et kutt i kvaliteten på tilbudet. Men, forslaget på å umiddelbart øke SFO-prisene til det samme prisnivå som våre nabokommuner fra 2019 er vi negative til. Vi ønsker i stedet at 2019-budsjettet til grunnskoletjenesten økes med kr 300 000,-, som brukes til å redusere økningen i prisnivået for SFO.

Inndekning til økningen kommer fra ubrukte midler og neste års budsjetterte midler til "fengselsprosjekt 2018/2019."

1.1.1. Tilleggsforslag til budsjett og årsplan grunnskoletjenesten. Budsjettet økes med kr 300 000,-, inndekning i ubrukte midler og neste års budsjetterte midler til "fengselsprosjekt 2018/2019," for å redusere økningen i prisnivået for SFO i 2019.

2. Til kulturtjenesten

2.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal ønsker ikke at midler til frivilligheten skal reduseres, spesifikt til barn og unge opp til 18 år. Hver krone som går ut til lag og foreninger skaper verdier for lokalsamfunn og folkehelse som er mange ganger høyere. Vi vil derfor foreslå å øke kulturtjenestens tilbud med kr 200 000,- i stedet for å kutte i tilskuddet til frivilligheten.

2.1.1. Endringsforslag til kulturtjenestens årsplan og budsjett 2019 : Budsjettet økes med kr 200 000,- fra fond '256080001 - disposisjonsfond.' Økningen skal brukes for å unngå kutt i tilskudd til frivilligheten til barn og unge under 18 år.

Oppsummering

Til driftsbudsjettet:

Økt bevilgning til grunnskoletjenesten kr 300 000,-

Økt bevilgning til kulturtjenesten kr 200 000,-

Inndekning:

Midler "Fengselsprosjekt 2018/2019" kr 300 000,-

Disposisjonsfond - 256080001 kr 200 000,-«

Under sitt innlegg fremmet Maja Solli følgende endringsforslag på vegne av FrP, H, V og KrF:

«Til driftsbudsjettet

Øke grunnskolens budsjett med 1,1 millioner kroner. Skal gå til å beholde de 100 undervisningstimene som er foreslått redusert.

Inndekning: Økt utbytte fra Sunndal Energi KF fra 4,3 millioner kroner til 5,4 millioner kroner.»

I tillegg fremmet Maja Solli følgende verbalforslag på vegne av Venstre:

«Til årsplan

NAV

Barnetrygden blir beregnet inn som inntekt ved utmåling av økonomisk sosialhjelp. Dette er ikke rettferdig ovenfor de som mottar sosialstønad, for barnetrygden skal ikke være behovsprøvd. Andre mottar barnetrygden i tillegg til lønnen de mottar. NAV bes vurdere hvilke endringer i rutiner som skal til for at barnetrygden ikke regnes med i inntektsgrunnlaget til de som søker om sosialstønad og kostnadene dette vil medføre. Dette legges frem i god tid før budsjettarbeidet for 2020 starter.

Til kommunalteknisk/kultur/eiendom:

Kartlegge kommunens lekeplasser og tilstanden på disse. Det må klargjøres hvem som har ansvaret for lekeplassen. Vurdere hvordan lekeplassene kan ivaretas sammen med frivilligheten. Vurdere sammen med kulturtjenesten hvilke av disse som egner seg som 0-100 parker.

Tillegg til pkt 17 til eiendomstjenesten:

Herunder vurdere hvilken effekt bruk av innesko vil ha.

Kulturtjenesten:

Kulturtjenesten bes revurdere åpningstiden i svømmehallen med fokus på folkehelse.

Åpningstiden er kun på dagtid når det er skoleferie, dette tilsvarer omtrent 3 mnd av året. Det vil si at 1/4 av året er ikke svømmehallen åpen for andre enn de som har fri på dagtid. Foreldre mister muligheten til å ta med barna sine i svømmehallen bortsett fra helg. De voksne mister også tilbudet.

Svømming er en idrett som folk i alle aldre holder på med og vi bør derfor legge til rette for at dette er et tilbud for alle.»

Representanten Einar Mo, SP, fremmet følgende oversendelsesforslag:

«Oversendelsesforslag:

Kommunestyret ber om at når rådmannen utarbeider forslag til økonomiplan for 2021-2023, så må planen ha som overordna målsetting at kostnadene ikkje overstig dei forventa inntektene i same tidsrommet. Planen bør framleggast i forkant av budsjettarbeidet for 2020.»

VOTERING I KOMMUNESTYRET:

Det ble foretatt en punktvis avstemming med følgende resultat:

Innstillingen:

- Punkt 1 til Personalavdelingen ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 2 til Grunnskoletjenesten ble satt opp imot det alternative forslaget fremmet av Stig Rune Andreassen. Innstillingen ble vedtatt med 21 mot 6 stemmer avgitt for forslaget.
- Punkt 3 til Kulturtjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 3 til Frivilligheten ble satt opp imot det alternative fellesforslaget fremmet av Stig Rune Andreassen. Innstillingen ble vedtatt med 21 mot 6 stemmer avgitt for forslaget.
- Punkt 4 til Kommunalteknisk tjeneste ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 5 til Eiendomstjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 6 til NAV ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 7 om Ny barnehage i sentrum ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 8 om Bygging/utbedring av kommunale veger ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 9 om reduserte IKT-investeringer ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 10 om reduserte utgifter til administrasjon ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 11 om midlertidige sykehjemsplasser ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 12 om redusert konsulentbruk ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 13 verbalforslag til Rådmannen og Innvandrerstjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 14 verbalforslag til Barnehagetjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 15 verbalforslag til Grunnskoletjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 16 verbalforslag til Pleie- og omsorgstjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 17 verbalforslag til Plan-, miljø- og næringstjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 18 verbalforslag til Eiendomstjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Punkt 19 verbalforslag til Kulturtjenesten ble enstemmig vedtatt.

Forlaget fra Venstre fremmet av Maja Solli til årsplan:

- Om NAV ble enstemmig vedtatt.
- Om Kommunalteknisk tjeneste ble enstemmig vedtatt.
- Om Eiendomstjenesten ble enstemmig vedtatt.
- Om Kulturtjenesten ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fra FrP, H, V og Krf om undervisningstimer, til Grunnskoletjenestens budsjett, falt med 6 mot 21 stemmer.

Oversendelsesforslaget fremmet av Einar Mo ble vedtatt med 26 mot 1 stemme.

Til slutt ble innstillingen fra økonomi- og planutvalget med de vedtatte endringene tatt opp til samlet votering og enstemmig vedtatt.

Kommunestyret har etter dette fattet slikt vedtak:

Vedtak:

Kommunestyret slutter seg til rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2019 og økonomiplan 2020-2022 med følgende endringer:

Endringer til driftsbudsjettet

1. Til Personalavdelingen

Sunndal kommune har vært igjennom en krevende nedbemanning og omstilling i 2018. Den viktigste grunnen til dette er UDIs nedlegging av Sunndal asylsøkmottak. Disse prosessene har ikke minst vært krevende for medarbeiderne i kommunen, som har lagt ned stor innsats for å lykkes best mulig. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre velferdsmidlene som rådmannen foreslår å stryke. Personalavdelingen budsjett styrkes med *kr 230 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

2. Til Grunnskoletjenesten

Rådmannen foreslår en økning i foreldrebetalingen for skolefritidsordningen med om lag 130%. Etter innspill fra SV vil SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet bare øke foreldrebetalingen med 24%, tilsvarende 250 kroner pr. måned. Ny sats for foreldrebetalingen blir da *kr 1 300,-* pr. måned for ordinært opphold før skolen fra kl. 7:30 og etter skolen til kl. 16:15. Grunnskoletjenestens budsjett blir derfor styrket med *kr 2 000 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

3. Til Kulturtjenesten

Møremusikerordningen

Møremusikerne er et viktig kultursamarbeid mellom Sunndal kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune. Tilstedeværelsen av profesjonelle musikere i Sunndal er også viktig for tilbudet ved Sunndal kulturskole, og for frivillige kulturaktiviteter i kommunen. For å bevare denne ordningen, er det viktig at Møremusikernes Fjord og Fjell har full besetning. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til Møremusikerne som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 400 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

Tilskudd til frivilligheten

Frivillighet er både lim og bærebjelke i samfunnet. Hver krone brukt på frivillig arbeid genererer 10 kroner tilbake. Etter innspill fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene for tilskudd til frivilligheten som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 200 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

4. Kommunalteknisk tjeneste

Sunndal har mange kommunale veger, og disse krever godt løpende vedlikehold. Det er også behov for utbedringer på flere veger. Etter innspill fra Senterpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene til vegvedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Kommunalteknisk tjenestes budsjett styrkes med *kr 500 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

3. Til Kulturtjenesten

Møremusikerordningen

Møremusikerne er et viktig kultursamarbeid mellom Sunndal kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune. Tilstedeværelsen av profesjonelle musikere i Sunndal er også viktig for tilbudet ved Sunndal kulturskole, og for frivillige kulturaktiviteter i kommunen. For å bevare denne ordningen, er det viktig at Møremusikernes Fjord og Fjell har full besetning. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til Møremusikerne som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 400 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

Tilskudd til frivilligheten

Frivillighet er både lim og bærebjelke i samfunnet. Hver krone brukt på frivillig arbeid genererer 10 kroner tilbake. Etter innspill fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene for tilskudd til frivilligheten som rådmannen foreslår strøket. Kulturtjenestens budsjett styrkes med *kr 200 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

4. Kommunalteknisk tjeneste

Sunndal har mange kommunale veger, og disse krever godt løpende vedlikehold. Det er også behov for utbedringer på flere veger. Etter innspill fra Senterpartiet vil Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV tilbakeføre midlene til vegvedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Kommunalteknisk tjenestes budsjett styrkes med *kr 500 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

5. Eiendomstjenesten

Sunndal har mange kommunale bygg, og disse krever løpende vedlikehold og godt renhold. Etter innspill fra Arbeiderpartiet vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tilbakeføre midlene til vedlikehold som rådmannen foreslår strøket. Eiendomstjenestens budsjett styrkes med *kr 300 000,-* for å gjennomføre tiltaket.

6. Til NAV

3.1. Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i Sunndal er stolte over arbeidet som blir lagt ned av NAV i "Aktiv hverdag" prosjektet. Vi mener dette er et prosjekt som fortjener midler til å utvide tilbudet sitt.

Sunndal får over statsbudsjettet tildelt *kr 235 000,-* i 2019 innen rusforebyggende arbeid.

Dette er en del av opptrappingsplanen innen innsats på rusfeltet. "Aktiv hverdag"-prosjektet gjør en viktig jobb innenfor feltet og vi mener at tilskuddet fra staten skal gå til dette prosjektet for å øke aktivitetene.

Eksempler på nye aktiviteter man kan legge til rette for, kan være en etablering av

bruktbutikk i de nye lokalene. Videre så mener vi at “Aktiv hverdag” sine brukere trenger jobbtrening. Derfor så vil vi også foreslå at man vurderer mulighetene for at “Aktiv hverdag” skal kunne drive kantina på rådhuset én dag i uken.

3.1.1. Tilleggsforslag til NAVs årsplan og budsjett 2019 : Budsjettet for 2019 økes med kr 235 000,-, inndekning nye midler rusarbeid statsbudsjettet. Midlene skal brukes til “Aktiv hverdag”-prosjektet, med fokus på nye aktiviteter og jobbtrening.

Endringer til investeringsbudsjettet

7. Ny barnehage i sentrum

Ny barnehage i Sunndalsøra sentrum er et prosjekt som må forankres i skole- og barnehagebruksplanen for Sunndal kommune som er under utarbeiding. Deretter må både kapasitet, plassering og valg av løsning vurderes både administrativt og politisk. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV mener derfor at det er for tidlig å sette av kr 100 000 000,- til dette prosjektet i investeringsbudsjettet fordelt på kr 1 000 000,- i 2019 og kr 99 000 000,- i 2020. Disse postene strykes, og nødvendig finansiering innarbeides i investeringsprosjektet tidligst i 2020 om prosjektet vedtas.

8. Bygging/utbedring av kommunale veger

Det er behov for utbedringer på flere kommunale veger i Sunndal. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil derfor styrke rammen for investeringer i kommunale veger i 2019. *Kr 1 000 000,-* avsatt til planlegging av ny barnehage i sentrum omprioriteres og overføres til posten Kommunale veger – Bygging og utbedringer, som dermed får en ny ramme på *kr 3 000 000,-* i 2019.

Inndekning

9. Reduserte IKT-investeringer

I Rådmannens forslag til driftsbudsjett for 2019 ligger det samlet inne kr 7 545 000,- til investeringer i IKT, fordelt på kr 650 000,- under Rådmannen, kr 95 000,- under Økonomiavdelingen, kr 5 600 000,- under Service- og informasjonsavdelingen, og kr 1 200 000,- under Grunnskoletjenesten. I rådmannens forslag til investeringsbudsjett ligger det videre inne kr 1 000 000,- til IKT-investeringer i 2019. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil redusere den samlede rammen til IKT-investeringer i 2019 med *kr 1 000 000,-*. Grunnskolenes ramme til IKT-investeringer skal ikke reduseres.

10. Reduserte kostnader til administrasjon

I følge kostratallene presentert av Rådmannen ved kommunestyrets behandlingen av foreløpige budsjetttrammer og foreløpig budsjett 2019 for Sunndal kommune (sak 63/18), var de korrigerende brutto driftsutgiftene til administrasjon i Sunndal kommune kr 4 917 pr. innbygger i 2017. Til sammenligning var de korrigerende brutto driftsutgiftene til administrasjon kommunegruppe 12 kr 4 160 pr. innbygger. Dette gir en høyere forbruk i Sunndal på kr 757,- pr. innbygger, eller om lag kr 5 400 000,- totalt. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV vil redusere den samlede rammen til administrasjon i 2019 med *kr 1 000 000,-*. Det presiseres at dette gjelder administrative stillinger

i alle kommunale tjenester. Rådmannen bes vurdere løsninger og gjennomføre denne effektiviseringen etter eget skjønn, slik at kostnadene til administrasjon i Sunndal nærmer seg kostnadene i kommunegruppe 12.

11. Uttrekk av åtte midlertidige sykehjemsplasser

I budsjettet for 2018 foreslår Rådmannen å trekke ut 8 midlertidige sykehjemsplasser i løpet av 2019 med en besparelse på halvparten av driftskostnadene for disse plassene, tilsvarende kr 2 300 000,-. Dette tilrådes pga. manglende etterspørsel og stor overkapasitet ved korttidsavdelinga ved Helsetunet. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV

vil øke anslaget på besparelsen til to tredjedeler av driftskostnadene i 2019, tilsvarende kr 3 450 000,-. Dette gir en innsparing ut over Rådmannens forslag på *kr 1 150 000,-*.

12. Redusert konsulentbruk

I 2017 var de samlede utgiftene i Sunndal kommune til bruk av konsulenter på kr 2 679 198,-. For 2019 vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV redusere bruken av konsulenttjenester i Sunndal kommune tilsvarende *kr 480 000,-*. Rådmannen bes vurdere løsninger og gjennomføre denne effektiviseringen etter eget skjønn.

Oppsummering

Til driftsbudsjettet:

Økt bevilgning til Personalavdelingen:	kr	230 000,-
Økt bevilgning til Grunnskoletjenesten:	kr	2 000 000,-
Økt bevilgning til Kulturtjenesten:	kr	600 000,-
Økt bevilgning til Kommunalteknisk tjeneste:	kr	500 000,-
Økte bevilgninger Eiendomstjenesten:	kr	300 000,-
Økte bevilgninger NAV	kr	235 000,-
Økte bevilgninger totalt:	kr	3 865 000,-

Inndekning:

Reduserte investeringer til IKT:	kr	1 000 000,-
Reduserte kostnader til administrasjon:	kr	1 000 000,-
Innsparinger ved uttrekk av midlertidige sykehjemspl.	kr	1 150 000,-
Innsparinger ved redusert konsulentbruk;	kr	480 000,-
Nye midler rusarbeid statsbudsjettet	kr	235 000,-
Inndekning totalt:	kr	3 865 000,-

Verbalforslag

13. Til Rådmannen og Innvandrertjenesten

Sunndal kommune har gjennom 30 år drevet viktig solidaritetsarbeid overfor asylsøkere og flyktninger, både ved drift av et svært godt kommunalt asylmottak og kvalifisering og bosetting

av over 800 flyktninger. Gjennom dette arbeidet har Innvandrertjenesten utviklet gode rutiner og metoder for språkopplæring og kvalifisering, spesielt gjennom utdanningslinja ved Sunndal voksenopplæring, i godt samarbeid med andre tjenester i kommunen og Sunndal VGS. Dette er også lagt merke til på nasjonalt hold. I 2018 hadde introduksjonsprogrammet ved Sunndal Voksenopplæring en måloppnåelse på 100%. Denne satsingen har skapt mange statlig finansierte arbeidsplasser i Sunndal kommune. I perioden 2013 – 2016 tilførte aktiviteten kommunen et overskudd på 51 millioner som kan benyttes på tiltak som kommer alle innbyggerne i Sunndal til gode, ikke bare bosatte flyktninger. Det er strategisk viktig for Sunndal at denne aktiviteten opprettholdes og videreutvikles i Sunndal. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ber derfor Rådmannen prioritere arbeidet med å sikre bosetting og best mulig kvalifisering av flyktninger i Sunndal i 2019, samt følge opp arbeidet med å tilrettelegge for etablering av et nytt ordinært asylmottak på Sunndalsøra.

14. Til Barnehagetjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at arbeidet med utvidelse og ferdigstilling av Holssand barnehage prioriteres og igangsettes med mål om raskest mulig realisering. Dette er nødvendig for å øke barnehagekapasiteten i Sunndal, og sikre at barnehage tilbudet har moderne og hensiktsmessige bygg.

15. Til Grunnskoletjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV Grunnskoletjenesten utrede en ordning med skolemat i barneskoletrinnet i Sunndal, tilsvarende dagens ordning ved Sunndal ungdomsskole. Både praktiske og økonomiske rammer for en slik ordning skal belyses, samt hvordan familier med lav inntekt kan ivaretas. Utredningen presenteres for Oppvekst- og omsorgsutvalget før sommeren 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at konseptet «Foreldreskole» prøves ut ved minst én skole i Sunndal fra skoleåret 2019/2020. Foreldreskole er veiledning for å gjøre foreldrene tryggere i sin rolle i å støtte sine barn i skolearbeidet og læringsutviklingen. Gjennom slike samtaler og drøftinger med foreldrene vil Foreldreskole også bidra til å øke og styrke samarbeidet mellom skolen og foreldrene. Foreldreskole er blant annet gjennomført i Hamar kommune siden 2002.

16. Til Pleie- og omsorgstjenesten:

I forbindelse med utfasing av midlertidige sykehjemsplasser ved Sunndal helsetun ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at disse rommene beholdes i en slik stand at de ved behov enkelt kan omgjøres til sykehjemsplasser uten kostnader til ombygging og annen tilpassing. Slik kan Sunndal kommune beholde en bufferkapasitet for sykehjemsplasser om behovet skulle øke av uforutsette grunner.

17. Til Plan-, miljø- og næringstjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tjenesten prioritere planlegging av et vegnært utsiktspunkt ved Vinnu ifb. rasteplassen på Holsskeidet, med opprusting av stien til Vinnu. Dette må gjøres i forståelse med grunneier, og søkes løst i samarbeid med Vegvesenet. Plan for arbeidet og beregnede kostnader legges fram for Økonomi- og planutvalget før budsjettbehandlingen i 2019.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV tjenesten utarbeide en plan for opprusting og videre utvikling av Øratorget og Rådhusparken, med tiltak som kan øke bruken av uteområdet. Plan og beregnede kostnader legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget og Økonomi- og planutvalget før budsjettbehandlingen i 2019.

18. Til Eiendomstjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at inn klimaet i kommunens skole- og barnehagebygg vurderes, og at resultatene av vurderingen legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget i løpet av første halvår 2019. Herunder vurderer hvilken effekt bruk av innesko vil ha.

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV om at arbeidet med utvidelse og ferdigstilling av Holssand barnehage prioriteres og igangsettes med mål om raskest mulig realisering. Dette er nødvendig for å øke barnehagekapasiteten i Sunndal, og sikre at barnehagetilbudet har moderne og hensiktsmessige bygg.

19. Til Kulturtjenesten:

Etter innspill fra Arbeiderpartiet ber Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV Kulturtjenesten vurdere hvordan bygdebøkene i Sunndal kan fornyes og oppgraderes, med hovedvekt på personhistoriene til de vanlige arbeiderne og familiene som har bidratt til å utvikle det moderne Sunndalsøra. Både kostnader og praktisk organisering av arbeidet skal vurderes. Arbeidet utføres i første halvår 2019, og resultatet legges fram for Teknikk-, miljø- og kulturutvalget.

Til årsplan 2019 - Kulturtjenesten:

Kulturtjenesten bes revurdere åpningstiden i svømmehallen med fokus på folkehelse.

Åpningstiden er kun på dagtid når det er skoleferie, dette tilsvarer omtrent 3 mnd av året. Det vil si at 1/4 av året er ikke svømmehallen åpen for andre enn de som har fri på dagtid. Foreldre mister muligheten til å ta med barna sine i svømmehallen bortsett fra helg. De voksne mister også tilbudet. Svømming er en idrett som folk i alle aldre holder på med og vi bør derfor legge til rette for at dette er et tilbud for alle.

Til årsplan 2019 - kommunalteknisk/kultur/eiendom:

Kartlegge kommunens lekeplasser og tilstanden på disse. Det må klargjøres hvem som har ansvaret for lekeplassen. Vurdere hvordan lekeplassene kan ivaretas sammen med frivilligheten. Vurdere sammen med kulturtjenesten hvilke av disse som egner seg som 0-100 parker.

Til årsplan 2019 - NAV

Barnetrygden blir beregnet inn som inntekt ved utmåling av økonomisk sosialhjelp. Dette er ikke rettfærdig ovenfor de som mottar sosialstønad, for barnetrygden skal ikke være behovsprøvd. Andre mottar barnetrygden i tillegg til lønnen de mottar. NAV bes vurdere hvilke endringer i rutiner som skal til for at barnetrygden ikke regnes med i inntektsgrunnlaget til de som søker om sosialstønad og kostnadene dette vil medføre. Dette legges frem i god tid før budsjettarbeidet for 2020 starter.

Budsjettskjema 1A, 1B, 2A og 2b vedtas for budsjettåret 2019 og økonomiplanperioden 2020 -2022, som vist nedenfor:

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Skatt på inntekt og formue	-181 723	-183 639	-186 854	-186 854	-186 854	-186 854	-747 416
Eiendomsskatt verk og bruk	-69 623	-68 078	-63 878	-59 678	-55 478	-51 278	-230 313
Kompensasjon; reduksjon verk og bruk			-4 200	-8 400	-12 600	-16 800	-42 000
Eiendomsskatt bolig	-5 423	-5 494	-5 494	-5 494	-5 494	-5 494	-21 976
Eiendomsskatt næring	-2 964	-2 963	-2 963	-2 963	-2 963	-2 963	-11 852
Konsesjonsavgift	-3 231	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230	-12 920
Rammetilskudd	-214 729	-213 411	-225 192	-224 643	-224 643	-224 643	-899 121
Andre statlige overføringer	-2 156	-2 542	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900	-7 600
Naturressurskatt	-13 383	-13 378	-13 378	-13 378	-13 378	-13 378	-53 512
Overføring fra andre (private)	0	-170	0	0	0	0	0
Sum frie inntekter	-512 363	-492 905	-507 089	-506 540	-506 540	-506 540	-2 026 710
Avsetninger til bundne fond	3	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter driftskonti i bank	-2 779	-2 000	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-11 200
Renteinntekter fondskonti bank	61	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrente	0	-280	-280	-280	-280	-280	-1 120
Aksjeutbytte	-4 306	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300	-17 200
Innfordringsomkostninger	107	0	0	0	0	0	0
Renteinnt. utlån videreform. serielån	-1 100	-900	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	-4 400
Renteinntekter andre utlån	-1 440	-1 440	-1 140	-1 140	-1 140	-1 140	-4 560
Renteutgifter lån	9 536	9 416	10 320	15 000	18 000	18 000	61 320
Avdrag	18 190	21 237	23 000	25 000	29 000	29 000	106 000
Motpost kalkulatoriske renter selvkost	-1 294	-982	-900	-900	-900	-900	-3 600
Sum netto finansinntekter og utgifter	43 610	32 485	22 800	29 480	36 480	36 480	125 240
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindrefor	-31 592	-36 839	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	34 092	36 665	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-11 487	-16 792	-22 771	-21 992	-29 876	-31 747	-106 386
Avsetninger til bundne fond	0	3 404	0	0	0	0	0
Premieavvik på pensjon	-1 321	0	0	0	0	0	0
Arb.giverandel AFP - KLP	253	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	-113	0	0	0	0	0	0
Sum netto avsetninger	43 610	-13 562	-22 771	-21 992	-29 876	-31 747	-106 386
Til fordeling drift	-425 143	-473 982	-507 060	-499 052	-499 936	-501 807	-2 007 855
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	453 074	487 717	507 060	499 052	499 936	501 807	2 007 855
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	36 839	13 735	0	0	0	0	0

Noter:

21. Grunnlaget for skatteanslaget er gjennomsnittet av kommunens kjente skattenivå de tre siste årene (2016 – 2018). Som anslag for folketallet pr 01.01.2019 er det tatt utgangspunkt i folketallet pr 01.01.2018 og justert dette opp med SSB MMMM alternativ sitt anslag for befolkningsveksten i 2018.
22. Inntekt fra konsesjonskraftavgift er budsjettert med kr 3,2 mill.
23. Inntekt fra naturressurskatt er budsjettert med kr 13,4 mill, (inkludert i linjen for øvrige generelle statstilskudd).
24. Det er budsjettert med rente- og avdragskompensasjon (statstilskudd) med kr 1,9 mill, beløpet er avhengig av mellom annet rentenivået.
25. Det er budsjettert med refusjon (inntekt) som gjelder ressurskrevende brukere på 12,4 mill.
26. Det er budsjettert med at næringsfondet blir tilført den årlige inntekten fra konsesjonskraftavgift med kr 3,2 mill.
27. Det er budsjettert med bruk av næringsfond med kr 4,6 mill.

28. Det er budsjettert med 2,8 mill i renteinntekter – bankinnskudd.
 29. Forventet utbytte fra Sunndal Energi KF er budsjettert med kr 4,3 mill.
 30. Lånegjeld

Dersom kommunen foretar investeringene som ligger i investeringsbudsjettet, vil omstillingsbehovet øke på grunn av økte driftsutgifter, renteutgifter og avdragsutgifter.

Budsjettskjema 1B tjenesteområdene Tall i hele 1000	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Utgangspkt Budsjett 2019	Sum tiltak 2019	Budsjett 2019	Økonomiplan		
						Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Rådmannen	11 886	21 205	22 389	-3 450	18 939	18 939	18 939	18 939
Økonomiavdelingen	6 494	7 120	6 456	-53	6 404	7 276	6 760	7 031
Personalavdelingen	6 124	6 859	6 834	1 550	8 384	8 384	8 384	8 384
Politisk virksomhet		3 933	4 852	1 000	5 852	5 452	5 852	5 452
Service- og informasjonsavdelingen	15 233	13 876	15 442	4 000	19 442	20 442	20 442	20 442
Innvandrertjenesten	-20 790	0	-	-500	-500	-350	-350	-350
Konsesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	-6 000	-	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Grunnskoleltjenesten	92 921	94 117	96 149	-132	96 017	92 517	92 517	92 517
Barnehagetjenesten	49 160	49 990	47 431	4 221	51 652	50 652	50 652	50 652
Helse- og barnevernstjenesten	27 302	26 387	24 326	5 115	29 441	30 441	31 441	33 441
NAV	14 180	14 915	14 134	-1 304	12 830	14 034	14 034	14 034
Pleie- og omsorgstjenesten	184 784	180 388	180 013	7 640	187 653	184 603	184 603	184 603
Plan, miljø- og næringstjenesten	7 042	7 828	7 945	-30	7 915	7 815	7 815	7 815
Kulturtjenesten	17 930	18 422	17 964	-943	17 021	17 021	17 021	17 021
Kommunalteknisk tjeneste	18 625	18 879	19 266	-260	19 006	18 657	18 657	18 657
Eiendomstjenesten	28 183	29 799	31 028	1 978	33 006	29 169	29 169	29 169
Sum tjenestområde 10-70	453 074	487 717	488 229	18 832	507 061	499 052	499 936	501 807

Investeringer

Investeringer – årsbudsjettet 2019

Det vedtas en investeringsramme for anleggsmidler på 65 350 000 kroner.

Kommunestyret godkjenner lånerammen for 2019 til investeringsformål på 50 680 000 kroner og lånerammen for opptak av videreformidlingslån i husbanken på 5 000 000 kroner.

Budsjettskjema 2A – finansiering av investeringer

Finansiering Tall i 1000 kr	Regnskap 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	Sum 2019 - 2022
Investering i anleggsmidler (2B)	52 901	70 503	65 350	56 600	114 600	73 400	309 950
Utlån og forskutteringer	5 669	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Kjøp av akjer og andeler, KLP	2 328	2 300	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Avdrag på lån, formidlingslån	2 812	1 708	4 000	4 000	-	-	8 000
Avsetninger	3 132	-	-	-	-	-	-
Årets finansieringsbehov	66 844	79 511	77 350	68 600	122 600	81 400	349 950
Bruk av lån	-46 994	-58 267	-50 680	-46 030	-92 180	-59 220	-248 110
Bruk av lån, Husbanken (videreformidlingslån)	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-5 017	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Motatte avdrag på utlån og refusjoner	-7 195	0	0	0	0	0	0
Andre inntekter	-746	0	0	0	0	0	0
Momskompensasjon investering	-4 564	-12 236	-14 670	-10 570	-22 420	-14 180	-61 840
Bruk av bundne invest. Fond	0	0	-4 000	-4 000	0	0	-8 000
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 328	-4 008	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-12 000
Overføring fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-66 844	-79 511	-77 350	-68 600	-122 600	-81 400	-349 950

Oversikt investeringer:

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt hele 1000	Tall i	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	2019	2020	2021	2022	Sum 2019- 2022
01000	EDB investeringer		2 248	1 200	-	-	-	-	
01080	IKT Orkide, investeringer	-	2	-	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
03202	Trygghetsalarmer		331	1 000	-	-	-	-	-
03203	E-lås		-	1 125	-	-	-	-	-
03204	Elektronisk medisineringsstøtte		-	2 000	-	-	-	-	-
05300	Låneautomat biblioteket		-	300	-	-	-	-	-
05560	Div.parkering - parkeringsplass		480	500	500	-	-	-	500
06000	Driftsavdelingen - fornying maskinpark		979	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
06020	Vegnavnskilting		-	500	-	-	-	-	-
06090	Kommunale veger - Bygging/utbedring		1 795	2 521	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
06130	Ny pumpeledning, driva bru - Håsen pu		818	176	-	-	-	-	-
06140	Rassikring og elveforebygging		222	803	500	500	500	-	1 500
06220	Bobilparkering		-	550	-	-	-	-	-
06230	Ny renovasjonsbil		-	2 000	-	-	-	-	-
06250	Trafikksikkerhetsplan (tiltak)		12	1 364	500	500	500	500	2 000
06290	Husholdningsavfall - ny ordning		64	124	-	-	-	-	-
06341	LED gatelys		-	-	3 000	3 000	4 000	4 000	14 000
06440	Lager Hovsvegen		691	1 000	-	-	-	-	-
06450	Levika boligfelt		250	402	-	-	-	-	-
06460	Grytøyvegen - Gjøre boligfelt		36	391	-	-	-	-	-
06480	Hagan boligfelt		513	95	-	-	-	-	-
06550	Kalken Vannverk/oppgradering		0	900	-	-	-	-	-
06560	Søra vannverk behandling		11 892	523	-	-	-	-	-
06570	Ålvundeid vannverk - nye brønner		-	100	-	-	-	-	-
06580	Diverse overvannsprosjekter		511	549	-	-	-	-	-
06590	Elveforebygging		-	1 000	-	-	-	-	-
06800	Investering VA		-	-	2 250	2 500	2 500	2 500	9 750
06820	VA-ledning		-	800	-	-	-	-	-
06870	Vannforsyning til Smiset		-	2 000	-	-	-	-	-
06880	Sunnal vannverk - brønn Villabyøran		-	-	1 500	-	-	-	1 500
06890	VA-ledning parkveien		-	1 000	-	-	-	-	-
07010	Enøk diverse bygg		-	380	400	400	400	400	1 600
07030	Oppgradering kommunale bygg		817	3 726	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07040	Stortuva barnehage, Ålvundeid		5 539	23 461	16 000	-	-	-	16 000
07070	Salg kommunale boliger		2	-	-	1 000	2 000	2 000	5 000
07080	Kjøp av kommunale boliger		-	1 543	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07120	Uteområder Løykja/Tredal skoler		-	2 000	-	-	-	-	-
07250	Nybygg Pleie og omsorg		-	-	500	500	500	65 000	66 500
07290	Samordningsprosjekt		0	7 000	-	-	-	-	-
07330	Tilbygg brannstasjon		-	3 500	-	-	-	-	-
07430	Svømmehall - bassengaggregat		3 206	2 794	-	-	-	-	-
07460	Kjøp av utstyr, eindomstjenesten		44	761	200	200	200	-	600
07570	Sunnal pensjonistsenter, planlegg.op		189	111	-	-	-	-	-
07630	Ny barnehage i sentrum		-	-	-	1 000	99 000	6 000	94 000
07700	Lege og helsesenter		-	1 054	16 000	40 000	-	-	56 000
07740	Barnehage Hoelsand		295	-	15 000	-	-	-	15 000
07770	Ombygging Ålvundfjord skole		104	250	-	-	-	-	-
	Annet summer 2017		21 862						
	SUM		52 901	70 503	65 350	56 600	114 600	73 400	309 950

OVERSENDELSESFORSLAG:

Kommunestyret ber om at når rådmannen utarbeider forslag til økonomiplan for 2021-2023, så må planen ha som overordna målsetting at kostnadene ikkje overstig dei forventa inntektene i same tidsrommet. Planen bør framleggast i forkant av budsjettarbeidet for 2020.

Vedlegg

- 1 Rådmannens forslag til årsplan og budsjett 2019 og økonomiplan 2020-2022 - Høringsbrevet
- 2 Årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2019-2022
- 3 Kostra og nøkkeltall 2017
- 4 Rådmannen, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 5 Økonomiavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 6 Personalavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 7 Service- og informasjonsavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 8 Barnehagetjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 9 Grunnskoletjenesten, årsplan og budsjett 2019
- 10 Pleie- og omsorgstjenesten , foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 11 Helse- og barneverntjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 12 NAV, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 13 Innvandrer-tjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 14 Eiendomstjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 15 Kommunalteknisk tjeneste, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 16 Kulturtjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 17 Plan-, miljø- og næringstjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2019
- 18 Særutskrift Årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2019-2022
- 19 Særutskrift Høring i Sunndal ungdomsråd
- 20 Rådmannens forslag til budsjettkutt for kultur - innspill fra kollegiet ved Sunndal kulturskole
- 21 Høringsuttalelse til budsjett 2019 og økonomiplan 2020-2022 - Fagforbundet Sunndal
- 22 Høringssvar fra Utdanningsforbundet Sunndal til rådmannens forslag til årsplan og budsjett 2019
- 23 Fondsoversikt per 311217
- 24 Oversikt Disposisjonsfond per 121118

Saksopplysninger

Rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2019 og økonomiplan 2020-2022 bygger på følgende forutsetninger:

- Vedtatte budsjettrammer for 2019-2022
- Tjenestenes og stabenes forslag til årsplan og budsjett for 2019
- Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019
- Innspill og høringer

Forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner, (budsjettforskriften), §5 setter krav om at budsjettet gjøres opp i balanse; *«Driftsbudsjettet skal settes opp i balanse, slik at alle inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger er endelig disponert eller ført opp til avsetning for bruk i senere budsjettperioder»*. Tilsvarende gjelder for investeringsbudsjettet.

Årsbudsjettet for 2019 og økonomiplan 2020 -2022, både for drift og investering er gjort opp i balanse.

Rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2019 og økonomiplan for 2020- 2022 ble sendt på høring til oppvekst- og omsorgsutvalget, teknikk-, miljø- og kulturutvalget, rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, eldrerådet, arbeidsmiljøutvalget, ungdommens kommunestyre og kirkelig fellesråd 06.11.18 med høringsfrist 16.11.18. I tillegg ble forslaget sendt til fagforeningene til orientering.

Innkomne høringsuttalelser er vedlagt saken.

Vurdering

I det følgende oppsummeres høringsuttalelsene fra råd, utvalg og innspillene som er framkommet i høringsrunden der dette er naturlig.

Eldrerådet

Eldrerådet har merket seg at Sunndal kommune vil fortsette utviklinga fra institusjonsbasert til hjemmebasert omsorg. Vi viser til Kommunehelsetjenesteloven § 3-10, første ledd, som lyder: «Kommunen skal sørge for at representanter for pasienter og brukere blir hørt ved utformingen av kommunens helse- og omsorgstjenester». Eldrerådet ber om å få presentert egen sak om hva ei slik omlegging medfører. Når vi no har lagt ned 16 sjukeheims plassar og omgjort til bofellesskap er det for tidleg å legge ned dei 8 sjukeheims plassane som nyleg er etablert.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmer slik uttale:

Oppvekst og omsorgsutvalget tar «Årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2019 – 2022» til etterretning, og fremmer følgende forslag til tillegg til årsplan 2019 for grunnskoletjenesten:

1. Oppvekst- og omsorgsutvalget ber grunnskoletjenesten utrede en ordning med skolemat i barneskoletrinnet i Sunndal, tilsvarende dagens ordning ved Sunndal ungdomsskole. Både praktiske og økonomiske rammer for en slik ordning skal belyses, samt hvordan familier med lav inntekt kan ivaretas. Utredningen presenteres for oppvekst- og omsorgsutvalget før sommeren 2019.
2. Med bakgrunn i pågående debatt om leksearbeidet i skolen, ber oppvekst- og omsorgsutvalget om en faglig vurdering knyttet til for- og bakdeler med:

Leksearbeidet etter dagens ordning.

Leksehjelp på skolen, leksefri etter endt skoledag.

En større deling enn i dag, med mindre lekser hjemme, mere på skolen.

Foreldreskole for å gjøre disse tryggere i sin rolle i å støtte sine barn i skolearbeidet og læringsutviklingen.

Kommunens ansvar for læring og antatte kostnader må synliggjøres for de ulike ordningene.

Det forventes en vurdering som presenteres for utvalget innen utgangen av mars 2019.

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget fremmer slik uttale:

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget tar årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2020 – 2022 til orientering med slik uttale: Teknikk-, miljø- og kulturutvalget er innforstått med at situasjonen i Sunndal tvinger kommunen til å iverksette nødvendige tiltak. Utvalget vil uttrykke sin bekymring til at våre områder får så store kutt i forhold til størrelsen på budsjettet.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne fremmer slik uttale:

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar det fremlagte forslaget fra rådmannen til årsplan og budsjett 2019, økonomiplan 2020 – 2022 til etterretning med slik uttale:

Rådet mener at det er urovekkende med store innsparinger i pleie- og omsorgstjenesten og spesielt at:

Nedleggelse av arbeidsstua på helsetunet som har fungert meget bra for de som vil ha aktivitet.

8 nye midlertidige sykehjemsplasser tas bort. Dette mener rådet at det kommer for tidlig. Vi vil har evaluert omgjøring av de 16 sykehjemsplasser som er allerede er omgjort.

Rådet mener ellers at kommunen Sunndal, Surnadal, Rauma kan se hverandre i «kortene». Hva er årsaken til at Sunndal har kr 35 000,- i høyere forbruk per innbygger enn Rauma og Surnadal? Hva kan vi lære av hverandre.

Administrasjonsutvalgets innstilling til kommunestyret:

Administrasjonsutvalget tar rådmannens forslag til årsplan og budsjett 2019 og økonomiplan 2020-2022 til orientering.

Kollegiet i Sunndal kulturskole

Møremusikerne:

Etter godt og raskt arbeid av kulturledelse og politikere i 1992 ble møremusikergruppa Fjord og Fjell en del av kulturskolen og kulturlivet i Sunndal.

At kulturkommunen Sunndal har glede av å ha møremusikere er det ikke tvil om.

Møremusikerne er deltakere og pådrivere i kulturen i Sunndal. Ikke bare som en godt etablert gruppe, men også hver for seg på ulike felt. F.eks. frivillige organisasjoner og i enkeltprosjekt som Sunndal spelemannslag, Sunndal rockeklubb, Sunndal Jazzklubb, Øra Kafe, 17.maitog, forestillinger, dugnader, Lady Arbuthnott, russerevyer, Sunndal Storband, jamverter, MOT arbeid, mm.

Når man nå vurderer å kutte en av disse 4 stillingene risikerer man å ødelegge gruppa. Dersom møremusikergruppa Fjord og Fjell må fortsette som en trio kan det innebære at det er starten til slutten for hele gruppa.

Hva fylkeskommunen velger å gjøre er høyst usikkert. Uansett får det store konsekvenser for kulturskolen og Sunndal kommune.

Dersom vi mister denne stillinga vil det gå utover enkeltelever, samspillgrupper og prosjekter. Over 40 elever vil bli direkte berørt, samspillgrupper, strykeorkester og storband står i fare for å bli nedlagt.

Sunndal kommunes hovedmål nr. 1:

En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020

Et slikt hovedmål samsvarer ikke med reduksjon i kulturskolen, som her foreslås av rådmannen.

Rådmannens kommentar/vurdering:

Det er Møre og Romsdal fylkeskommune som har ansvar for Fjord og Fjell. Sunndal kommune leier 50% stillingsressurs av fylkeskommunen til kulturskolen, og denne foreslås tatt ut. Det vil bli satt inn kompenserende tiltak slik at tilbudene ivaretas.

Utdanningsforbundet Sunndal ser med bekymring på forslaget om å kutte 100 undervisningstimer per uke i skolene i Sunndal fra høsten 2019. Dette ligger inne i budsjettforslaget som ei sparing på 2,6 millioner. Det vil si at vi mister fire årverk. Siden vi får øremerka midler til styrking i småskolen, vil dette bety flere elever per lærer på mellom- og ungdomstrinnet. Det vil særlig gå ut over elever og lærere på de store skolene, Sande og Ungdomsskolen, fordi det er der de har timer med flere lærere per klasse. For fådelt-skolene, der klasser er slått sammen, betyr det færre muligheter for å dele klassene i basisfaga norsk, matematikk og engelsk, og kanskje må en slå sammen flere klasser enn i dag.

Vi ser at politiske parti tar aktive valg om å for eksempel ikke øke betaling for SFO, og til å beholde skolestrukturen vi har i dag. Utdanningsforbundet synes at partia skal være åpne om at det også er et aktivt valg å kutte 100 lærertimer i uka, og at de sier at det er en pris de er villige til å betale. Det tilsvarer å ta bort en lærer, hele uka, i mellom tre og fire klasser.

Utdanningsforbundet mener at flere elever per lærer vil gi en dårligere kvalitet i skolen. Lærerne trenger tid med hver elev, tid til å se og hjelpe, og tid til å tilpasse og legge til rette. Ved å kutte 100 lærertimer i uka får vi mindre tid til dette, og vi påstår at elevene får et dårligere tilbud.

Vi vet at Sunndal kommune bruker mye penger per elev, men vi vet også at når en korrigerer for skolestrukturen bruker vi mindre enn kommuner det er naturlig å sammenligne oss med. Vi ser at det er verdifullt å ha skoler og barnehager i kretsene, og at det er positivt med lave priser for SFO, men det er ikke greit å gi med den ene handa og ta med den andre. Prisen vi betaler kan ikke være at skolen skal tappes for lærerressurser, da må en heller finne andre områder i kommunen der en kan spare. Hvis vi velger å ha en dyr skolestruktur så må vi også velge å bruke penger på den.

Fagforbundet ønsker å komme med en generell betraktning.

Vi ønsker å ta vare på våre medlemmer og er bekymret for forslag på kutt i stillinger i renhold/Eiendomstjenesten. Det er viktig for oss at dette blir drøftet på en forsvarlig måte og at innspill fra ansatte blir tatt på alvor. Hvordan kan tillitsvalgte kunne komme fram med sine bekymringer før endelig vedtak blir fattet?

Rådmannen orienterte generelt på møte med tillitsvalgte angående vakanser og innsparinger. Dette var nødvendige grep for å spare penger. Hvordan vil dette påvirke arbeidsdagen til de som blir igjen? Hvordan vil det i neste rekke påvirke tjenestetilbudet og arbeidsmiljøet?

Fagforbundet Sunndal har derfor fremmet for det tre partssammensatte Administrasjonsutvalget følgende:

Sak til ADM i forbindelse med at vakanser blir stående ledig over tid - og innsparinger ved at det ikke blir foretatt ansettelser i eksisterende stillinger ved naturlig avgang.

Fagforbundet Sunndal ønsker å fremme forslag angående vakanser når ansatte sier opp sin stilling og vurdering av nedleggelser i stillinger ved naturlig avgang.

Det har vært fremmet ønske om trepartssamarbeid fra tillitsvalgte i forbindelse med budsjettkonferansen. I og med at vi allerede har et partssammensatt utvalg gjennom Administrasjonsutvalget (§ 25 i Kommuneloven) ber vi om at:

Alle eventuelle vakanser og vurderinger om nedleggelse av stillinger blir drøftet i ADM/AMU før vedtak om dette blir fattet.

Det er viktig for oss tillitsvalgte at dette blir vedtatt for på denne måten å være medspillere i en breiere drøfting av innsparinger.

Rådmannens kommentarer/vurderinger:

Ang kutt i stillinger på renhold i Eiendomstjenesten, så reduseres renholdsvolum tilsvarende, hvilket medfører at det ikke blir økt arbeidsmengde på renholdere.

Rådmannen kommer tilbake med sak i ADM/AMU ang oversendelsesforslaget om vakante stillinger.

Oppsummering

I forhold til høringer/uttaler ser ikke rådmannen det tilrådelig å endre på tiltakene.

De foreslåtte tiltakene er nøye gjennomgått, og vurdert fra et faglig ståsted.

Hvis et tiltak skal endres, må det foreslås andre tiltak med tilsvarende økonomisk effekt.

Det er grunn til å påpeke at budsjettet er balansert ved bruk av 23,3 mill kr fra fond.

Det er ikke bærekraftig å saldere ved bruk av fond. Når rådmannen har gjort det, er det med bakgrunn i store endringer/omstillinger i 2018 som har krevd stort lederfokus.

Driftsnivået må reduseres, og budsjettforslaget gjenspeiler tiltak i riktig retning. Arbeidet med å gjenopprette budsjettbalanse og skape en økonomisk robust kommune for fremtiden, vil starte etter at regnskapstallene for 2018 er klare.

Utskrift til: Rådmannens ledergruppe for videre oppfølging.

Rett utskrift 20.12.2018:

Brit Helene Resell
utvalgssekretær